

Sometimes it is not
so much the greatness
of your trouble as the
littleness of your spirit
that causes you to com-
plain.

—Jeremy Taylor.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903, Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 2—Vol. LVII.

Friday, 16th January, 1959

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

U.S. BEGINS TO TAKE UP MORE SENSIBLE ATTITUDE TO S.A.

THE Pretoria correspondent of the "Daily News" reports that relationships between the Union of South Africa and the United States are, according to all the external evidence, acquiring a new and more ominous look. Day and night the American public and Government are being urged by information media to take a stronger line against South Africa's apartheid—lest through apartheid, the West loses to Russia the battle for the goodwill of all Africa.

The criticism of apartheid is not new; but it has recently included a call to action. And much as the Minister of External Affairs, Mr. Louw, would like to mend matters he is, it is understood, getting no support from his introvert colleagues in the Cabinet.

Meanwhile it is a matter of common observation that the effects of a hostile American public opinion on South Africa could be severe. The United States is this country's third largest customer, second largest source of supply, and most powerful military ally. United States policy, moreover, very largely governs the price of gold upon which the Union is centrally dependent.

Emergent Africa

Here are some samples which have reached me of the things the American public are being told:

The "Baltimore Sun": For Africa's sake, as well as our own, the U.S. must be ready to take its part in the struggle for the friendship and allegiance of the

emergent African States).

Senator Humphrey of Minnesota: Within the next year Russia's saying that South Africa's stringing."

Mr. Leslie Lewis, a former U.S. diplomat in Africa, has warned: You can't win them (Africans) over by giving them just money.

The Sting

So far so good. But now comes the sting.

Call For A White United Front

A EUROPEAN National Congress, aiming to achieve unity among Europeans throughout Africa as a counter to Black nationalism, is being formed by a Salisbury man, Mr. D. W. W. Blackman, and others.

Advertisements are being placed in the local Press to publicise the new congress and to invite people to join.

In a statement, Mr. Blackman says the idea of forming the congress is to achieve White unity, not only in the Federation but throughout Africa ulti-

Commentators, such as Peter Lisagor and Edgar A. Mowrer, are African moves "will have us spinent segregation policy is one which "tars the entire West."

The influential "San Francisco Chronicle": By not coming to grips with the apartheid programme (the United States) for the sake of expediency...has veered away from historic American policies and principles.

The "Washington Star": South Africa must rank as America's most embarrassing ally...South Africa is an increasing liability to the West... It may be that what America has to do is to exert enough pressure (on the Union) to cause it to change its racist policies.

Mboya Defines Goals For New Kenya

THE African leaders who are fighting the "yoke of colonialism" in Kenya have their eyes on the Queen Mother's visit in February. Next week-end they meet to plan their "positive action" programme.

Mr. Tom Mboya, Member of the Kenya Legislative Council told me: "I am not prepared to say what form our action will take—except that we must organise now such pressure as will secure the changes we demand."

Mr. Mboya, who sees 1959 as the year of the rebirth of Kenya, said: "We are committed to non-violence, but there should be no mistake as to our intentions."

Claiming that the two years spent in trying to change the African status in Kenya through constitutional means had failed, Mr. Mboya said: "The attitude of the Colonial Secretary and the Governor of Kenya can be regarded only as a rebuff to African-elected members and lack of confidence in us as representatives of African public opinion.

European Group

"We believe that the Colonial Secretary has been too much swayed by the
(Continued on page 3)

OPINION

FRIDAY, 16TH JANUARY, 1959

Accra Decisions

THE Accra conference was one of the most important events of the century. Its decisions will effect the relations between Black and White not only in this country, but in the rest of the continent for a long time to come. For this reason it is necessary that its resolutions should be studied with all possible care.

Those who thrive on the ruin of their fellowmen have already condemned it as a gathering of agitators whose sole concern was to get the White man out of Africa within the shortest time possible. On the other hand are those who denounce its adherence to non-violence as revealing the fact that Dr. Nkrumah is a stooge of the Americans.

Either view insults the intelligence of the African people, for, one of the most remarkable features of the debates and the discussions in public or in private was the relative absence of anti-Whiteism in the face of arrogant provocation from the White side for so many centuries. There was no doubt about the hostility of the delegates to White domination. Everyone of them was determined to bring it to a speedy end. At the same time nobody talked of driving the White man into the sea. On the contrary, it was stated over and over again, by both the leaders of the conference itself as well as by the delegates that in Africa the African must rule.

In a sober and balanced message, Chief Obafemi Awolowo of Western Nigeria drew a sharp distinction between those States where the African must take complete control with the minimum of delay and those where the issue was the extension of the area of liberty in mixed societies. He pointed out that what was good for the former would not necessarily be the wisest cause for the latter.

African rule, said the conference, would be based on democratic foundations, the goal being a free society in which majority opinion was decisive. That, of course, would in the end mean the giving over of political power to the African. If democracy is really a good thing, and we think it is, the White man must give proof of this by seeing to it that the greatest majority possible benefit from it in Africa. And this was the central message of the conference.

There were very sharp differences on methods to use to reach this goal. Quite understandably, the majority of the delegates were in no mood to disregard violence as a shortcut to freedom. Certainly they were not in the mood to take too firm a stand against it. Credit for a realistic approach goes to Dr. Nkrumah, the main spirit behind the conference; to Mr. Tom Mboya, who presided over the conference and gave it direction and, of course, to the leaders of the delegations who realised that talk of

violence would not, in the end, do many people much good. In this respect, as well as in the plea for non-racial democracies, the South African delegations from both the Liberal Party and the African National Congress made positive contributions.

No greater mistake could be made by the Whites in power than to regard the conference as an agitators' gathering which met to let off steam. The men who met in Accra, from every part of the continent, barring, possibly Madagascar and the Sudan, were sent by groups which influence events in a greater or smaller measure. It was essentially a get-together of people who have the destinies of Africa in their hands. It was the expression of a definite mood. They wanted Africa free and they mean to see it free in their own lifetime.

For South Africa, this has a very special significance. Up to now the men of apartheid have behaved towards the world as though everybody else was mad barring their own virtuous selves. Accra has warned them that the time has come to the end for that sort of luxury.

Verwoerd has told the African that he must seek and belong to that which is his own. Accra is distinctly and unmistakably his own. If apartheid remains the dominant influence in South African national life, nobody should be surprised if the Africans develop loyalties which will not do Verwoerd or most White men any good.

Fortunately for this country, there is a second alternative. Our country need not drift irrevocably to disaster. Accra wants non-racial democracies where no person shall suffer humiliation for reasons of race. Most groups which fight apartheid in the Union fight for one form or the other of these democracies. They should be reinforced and heartened by the Accra conference.

Mixed College For Leaders In Kenya

PLANS for building a leaders college, modelled on the best public schools in Britain, where boys of all races would be educated, have been formulated by the Kenya Specially Elected Members. It is estimated that the College will cost about £350,000 and at first will give instruction to 250 boys between the ages of 12 and 18. This figure can eventually be increased to about 600.

Explaining the project, Mr. Slade, one of the Specially Elected Members, said: "We see an urgent need for the beginning of integration of education among children of different races, particularly potential leaders. We think that the more independent of politics it is, the better it will

be. Our design is to establish for Kenya a secondary boys' school modelled on the best public schools in Britain."

He added: "It has got to be the best school in Kenya. It is bound to involve fairly high fees but we think it is essential that there should be scholarships and bursaries for the children of poorer families and we look to commercial trusts as well as private individuals to assist."

Fountain Of Wisdom

Doing is a great thing. For if, resolutely, people do what is right, in time they come to like doing it.

—John Ruskin

Comment On Men And Events

Accra Conference—II

Privilege Of Being South African

By JORDAN K. NGUBANE

AS a result of passport delays I finally got a seat on a KEM plane to Holland which dropped me at Kano, in Northern Nigeria. I had left Jan Smuts Airport in the late morning. We flew the whole day over the continent of Africa. I had never imagined it was so vast and—this was particularly distressing—so wealthy in natural vegetation and water. Large rivers threaded their way through the jungle to the sea. Vast expanses of rich and virgin forestland stretched as far as the eye could see. Here was wealth more than enough to make almost every other African a millionaire. The thought was most disturbing. In this rich Africa was poverty and misery with few equals in the world—not because there was not enough to go round; but simply because the White rulers were too selfish to allow the people of Africa to make the best possible use of their lives and in that way exploit to best advantage the resources of their continent.

I was a very unhappy man when we stopped at Brazzaville. The full meaning of race oppression had been brought home very sharply in its most practical terms. It was just about four in the afternoon. I had, while in the plane, scribbled a note to my wife, trying to communicate to her the thoughts which were uppermost in my mind as I flew over the continent from which I had derived my being. I had not told her all I felt; I did not know if she would receive my letter. The thought was crushing. People from outside as well as from within South Africa had written to me. I had never received their letters. I had written to others; they had never got my letters. I decided to spend the rest of the afternoon, after we had left Brazzaville, in making it longer.

Water!

Brazzaville is on the northern side of the Congo River. I have never seen so much inland water as I saw in the Congo. Water everywhere...as far as the eye could see. We got out of the plane and for the first time I felt I was in a new world; a world where the White man was a human being, not the fake superman he tells us he is through apartheid.

The lovely French stewardess who led us away from the plane to the airport building smiled when she saw me and said something I could not grasp. I was the only darkie in the plane. It was the smile of a human being and from it I, a human being, understood that she was being friendly.

Beneath a wing an almost bow-legged officer—as black as the blackest African, if you like it that way—stood and ordered us

to proceed to the gate in French. There was no apartheid there; not wit man moet baas bly. We were all human beings.

We had refreshments in the restaurant. I almost fainted because of the heat. It was as though I was in an oven. We sat, Black and White, side by side and conversed freely. Suddenly, my eye caught the sight of an African accompanying a White woman. He carried a White baby in his hands. I whispered to the Hollander sitting next to me—who seemed to know quite a lot about those places—and asked the relationship between the man and the woman.

"Her servant!" he told me—as though there was nothing peculiar in that. I was to find that even in West Africa men did not mind carrying babies for White people or doing the washing for White housewives.

Privilege

From Brazzaville we flew to Kano, our next stop. It must have been going for ten in the evening when we got there. Some of my health papers were not in order. A White South African, whose acquaintance I had made, warned me that I should be ready for being thrown out of Nigeria at worst or being sent into quarantine. That did not worry me unduly. One thing good the African learns in South Africa is to stand shocks. I prepared myself for the worst but made up my mind to get the best.

I ran into trouble at Kano when my health papers were checked. Somebody from behind me, who had been listening to my story came up to me and said: "So you come from South Africa? We know how the White

people treat you there." He said a few words to the man querying my papers. Forty minutes later I was in a car to my hotel.

The following morning the car came, took me to the airport and from there I flew to Lagos.

Everybody in the airport was African, except the servants of the airline companies. As soon as the Africans heard that I was a South African they went out of their way to do everything they could to make me happy comfortable. Very often I was, so embarrassed.

"Don't you worry," they would say, in their flat-footed and somewhat brittle English, "we know what you have to endure in your country. You are now in a free country." It was like that everywhere.

Policemen

We took off about seven from Kano to Lagos. We got there just about two hours later. We went through the usual routine of examining papers. They took my passport and health certificate and asked me to pass on to the customs.

I was sure I had sailed into real trouble. The height of those Nigerians in uniform and puttees reminded me of the South African Police in the days of my father. He was a sergeant in the force and I dreaded it even as a youngster—often seeing Police brutality from behind the scenes. The tribal marks on the faces of the uniformed men made them all the more to be feared. It was their manners which reassured me.

I was checking my luggage when the man who had taken my papers returned them to me. Another officer came up after him:

"Your plane leaves here at about three in the afternoon, Sir. Do you know anybody in the city? If you would like to see the city, you are at liberty to do so!"

"I certainly would love to see Lagos."

He wrote me a pass and after a while contacted the head office of the National Council for Nigeria and the Cameroons—Zik's political organisation—who sent a car for me from the city. He could see I was still puzzled.

"We Know"

"Don't you worry, sir. We know where you come from. We know what you suffer there. You are among your own brothers now....."

I cannot describe how soothing those words were. They had a charmed meaning; they made me feel I belonged to a greater world where I was wanted and appreciated. It was certainly great to be a Black South African. But of the greatest importance to me was the feeling that I was among those who took me as a wanted person.

(Next week: A Glimpse of Lagos)

Democratic Relations For Iraq And E. Germany

Iraq will discuss the establishment of diplomatic relations with East Germany "at an opportune moment," a joint communique issued at Baghdad said.

This would help to ensure the interests of both nations and improve peace and friendship, it added.

The communique marks the visit to Iraq of Herr Otto Grotewohl, East German Prime Minister, at the invitation of the Iraqi Prime Minister, Major-General Abdul Karim Kassem, Herr Grotewohl left for India on Sunday by air.

The communique said the two Prime Ministers held "concurrent" views on important international issues, which they believed should be solved by peaceful negotiation.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

1557 Warwick Avenue
DURBAN.

The Real Meaning Of Marriage Is To Give

[This is a translation of Ravishanker Maharaj's touring lectures given in Gujarati and compiled by Maganbhai J. Patel.]

SOME years ago the well-known Indian sage, Santbaljee, started a camp in one of the smaller villages of India. I had the pleasure of being a member of this camp. We received lectures on religion every day, and they were very inspiring. I noticed that a particular villager attended these lectures regularly and he seemed to be very moved by them. Each evening, after the sermon he invited the Swami to visit his home. But Jain Swamis do not accept such invitations, so Swami Santbaljee always refused him.

Finally the last day of the camp arrived. The devotee invited all the members of the camp to dine at his home. I went too. The food was simple but prepared with deep devotion. The villager's wife who was about 35 years old, also seemed to be very devoted, kind and loving. She welcomed us all very kindly. After a while she moved from the place where she

had been seated on the floor, and in doing so, my eyes fell on her legs. They were very deformed. I asked her whether she had no legs. Instead of answering my question, she pointed towards her husband and said, "Ask him if I have given him cause for sorrow. I clean and cook and even milk the cows. The only thing that I cannot do is to go to the well to bring water."

In answer to this her husband replied, "Sir, ask her if I have ever allowed her to be unhappy? I have taken her to all the places of pilgrimage. I took her by car, or cart, and many times even carried her when necessary."

Hearing the words of this couple I was astonished. I had asked one question and received a very different reply. It was a pleasure to see the deep love that they had for each other. I asked the man whether he had known of his wife's affliction before marriage and he said that he had known. I asked again why he had married her under the circumstances and he replied: "I felt deeply for her knowing of her affliction. I felt

that she would be unhappy all her life and who would take care of her? So I married her so that I could take care of her."

This is the true meaning of marriage. Marriage means to give and to love. The right feeling is to give happiness rather than gain happiness. Therefore when entering marriage, one does

not think of the happiness to be gained, but thinks of the happiness to be given. Such a marriage will surely be a happy one. Where both the partners are devoted to giving, then there is no question of wanting. This was the secret of the unusual couple that I had the pleasure to meet.

Delhi University Plans More Courses On Africa

THE Delhi University plans to introduce new courses on Africa for economics, history, sociology and political science students studying for the M.A. degrees.

The courses will be run by the University's Department of African Studies which has been functioning for some years. Last year it organised a series of lectures on contemporary African problems which proved very popular and is now published as a book.

The head of the Department, Dr. Bisheswar Prasad, said that 16 students are now studying subjects relating to Africa as

part of their normal university courses. There are four working for their Ph.D. degree in subjects relating to Africa.

Dr. S. N. Varma, reader in the Department, has been on a tour of Africa and has, after visiting West Africa, Belgian Congo and the Central African Federation, just completed a tour of East Africa. On his return the Department hopes to send on tour other members of the staff for first hand knowledge of Africa which may be of help in teaching at Delhi.

At present the Department has provision for one professor, five readers and three lecturers.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The New India Assurance Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610,
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Molteno Pleads For Non-Racial Franchise

THE policy of apartheid in South Africa, involving White domination, was inconsistent with the values inherent in the democratic way of life of Western civilisation and, if persisted in, promised increasing racial tension, instability and ultimate disaster, said Mr. D. B. Molteno, Q.C., in his presidential address to the South African Institute of Race Relations in Cape Town.

His address was entitled "Towards a Democratic South Africa".

Mr. Molteno said that a democratic solution of the race problem was rendered extremely difficult owing to all the pervasiveness of race prejudice. Race prejudice was a phenomenon removable, if at all, by long-term methods. But, the adoption of such methods was, itself, impeded by White political dominance.

"Yet within the framework of the present South African Constitution, that dominance could only be ended by a reform of the franchise, which ultimately would probably lead to the White community being forced to surrender not only dominance, but self-determination also," said Mr. Molteno.

"This, they were unlikely to do, even under the most severe pressure. In this way they would be acting no differently from all minorities in plural societies anywhere. It was a matter of general historical experience that the application of adult suffrage to a plural society, without constitutional safeguards for minorities, was impracticable.

India's Withdrawal From Commonwealth Would Affect Freedom Struggle

Mr. Nehru declared in Nagpur that India's membership of the British Commonwealth did not by one iota affect her freedom or independence.

He told the concluding session of the ruling Congress Party's annual conference that the complexion of the Commonwealth was changing. Certain African countries were coming into it and India's membership was a factor that helped in the freedom of these countries.

If India were to withdraw from the Commonwealth the process of emergence of African countries from "the colonial yoke" of Britain would suffer a great setback, he added.

The conference adopted a resolution on international affairs and approved a new pattern of agrarian organisation.

"But within the framework of the present South African Constitution, which establishes a sovereign central Parliament, no such safeguard can effectively be provided. Nor does a qualified franchise in itself supply the answer to the problem, although a limited franchise is probably one of the conditions of inter-racial co-operation."

Mr. Molteno said that it would seem, therefore, that true inter-racial co-operation could not be achieved within the framework of the existing Constitution and that sooner or later, the task of reframing that constitution with a view to giving effect to the basic conditions for such co-operation, would have to be faced.

It was obviously premature to suggest at this stage a blueprint for a reformed Constitution, moreover as the details of this would ultimately have to be agreed to by representatives of the various communities concerned.

Mr. Molteno outlined in detail the efforts being made in other countries to solve the problems of plural societies along democratic lines. These included the Far East, the West Indies, East and Central Africa and Southern Rhodesia.

As regards South Africa, what was possible at the present time, was to suggest, in broad terms, the type of Constitution and the kind of safeguards it might contain, that would be capable of providing a framework for democratic progress.

In this regard, part application of the partition policy might be desirable. The Tomlinson report had demonstrated that complete partition of South Africa between Africans and non-Africans was impracticable:

If, however, its proposals for the development and extension of the "African areas" were effectively applied such areas would be capable of accommodating, on a stable and satisfactory basis, a fair proportion of the African people.

Consideration could then be given to decentralisation of legislative power on federal lines, the larger of the African areas becoming constituent states, or provinces, and the existing provinces, or regional

sub-divisions of them if so desired, could assume the same status.

Upon these could be developed all powers not essential to the safety, defence or welfare of the country as a whole, along the same lines, for instance, as in Australia. Each province would have its own competence, and its own executive responsible to that legislature.

On the question of franchise, the experience both of the Cape Colony and of the plural societies of the Far East and West Indies pointed to the desirability of a common, non-racial franchise rather than of a system of separate racial representation. So, he thought, did the experience in the African states to the north of South Africa. The common roll system was now established in the Central African Federation and in Tanganyika and the signs were that it would ultimately prevail in other territories.

On the other hand, having regard to the inevitable backwardness of large numbers of the Union's population, a qualified franchise, possibly along the lines adopted by Southern Rhodesia, would pro-

bably prove more suitable to South African conditions than adult suffrage such as had been accepted in the Far East and the West Indies. Indeed adult suffrage in those societies had yet to prove itself.

Mr. Molteno said that the various suggestions he had put forward were not, of course, intended to be more than mere examples of constitutional machinery and self-determination of their various ethnic communities and a framework of co-operation between them. (Sapa.)

Moslems Think Polygamy "Out Of Fashion"

Polygamy is now "out of fashion" in the Moslem world where people find that one wife is "more than adequate" Mr. Mohammad Awad said in New York.

Mr. Awad told the United Nations Sub-Commission on Prevention of discrimination and protection of minorities, of which he is chairman, that it was no longer necessary to prohibit polygamy in the Moslem world.

"I am afraid," he remarked, "the happy days of multiple wives are now past.

DIRECT IMPORTERS FROM INDIA AND OVERSEAS

A. K. Hoosen & Sons

WHOLESALE MERCHANTS

116 Queen Street. Phone 27349. P.O. Box 2168.
Tel. Add: HOOSSENSONS. DURBAN.

STOCKISTS OF:

Caromboards, Agarbattis, Sarees, Handbags, Fancy Goods, Novelties, Ornaments, Giftwares.

Blouse Materials, Plastic and Glass Bangles, Silver & Brasswares, Ladies' False Hairs, Immitation Jewellery,

Electric Table and Wall Lamps, Habedashery Lines and Clocks.

Also Stockists of: Coconuts, Jhinga, Tamarind, Etc., Etc.

COUNTRY CUSTOMERS:

We have pleasure in announcing the appointment of Mr. YUSUF BHOOLA as our Traveller for the District of Natal

Kindly write to us so that we may ask him to call on you to show you the wide range of lines we carry.

Dr. Nkrumah Ends State Visit To India

Nehru's Speech At Farewell Banquet

Indian Elected President Of Jurists

New Delhi, Sunday.

THE International Commission of Jurists today announced the election of an Indian as president and Danish and Brazilian Jurists as vice-presidents.

It also announced a decision to transfer its headquarters from the Hague to Geneva this spring.

The new president is Mr. Vivian Bose, former judge of the Indian Supreme Court. The vice-presidents are Mr. T. Federpsiel, Member of the Danish Parliament, and Mr. Jose T. Nabuco, former head of the Brazilian-American Institute.

The session, attended by 170 prominent Jurists from 53 countries, was inaugurated by the Indian Prime Minister, Mr. Nehru on January 4. It ended a five-day meeting on Saturday.

It discussed and defined basic meanings and important implications of the "rule of law."

The conference authorized the Secretary General, Mr. Jean Flavien Lalive of Geneva to undertake a speaking tour to explain the importance of the Commission. He will go to Pakistan, Burma, Thailand, Malaya and Singapore, Indonesia, Ceylon, Iran, Iraq, the United Arab Republic, Jordan and Lebanon.—Sapa-A.P.

AT a farewell banquet given in Dr. Nkrumah's honour, Mr. Nehru had a few things to say on his visit and the freedom movement in Africa.

He said: "We welcomed you as a great leader of your people and of Africa, and also as a symbol of the African people who are emerging into freedom. That freedom will no doubt come. But perhaps the first essential of it is the freedom of spirit that comes to a people when they resolve to be free.

"I remember how our great leader Gandhiji used to tell us that you will be free and that the rest will follow. I think there is a great deal of truth in that. Any kind of freedom that comes by some change of circumstance without that inner feeling is not very firm. What one observes in Africa from a distance is that there is the inner spirit of freedom among the people."

Mr. Nehru said: "Unfortunately we live in a world where any struggle is looked at as between two parties, involving victory for one and defeat for another. If it could be arranged that victory of one party is also victory for the other, how good it would be!

thing in anger and bitterness and demand that this Commonwealth relationship should be broken.

"A great son of India who lived long long ago had said: True victory is one in which no one is defeated. I do not know if that is possible in this world of ours wholly, but it might be partly possible. It would be good if we tried to gain our victories in this way. I hope that in the freedom of Africa, to which we all look forward so much, will be a sense of victory for all the people or nearly all, and not a feeling that someone has been defeated. This approach does tone down the bitterness of the struggle, and when the struggle is ended, it leads to reconciliation much more easily."

Nkrumah's Reply

In reply the Ghana Premier said: "We have enjoyed ourselves immensely and we carry back with us to Ghana and Africa sweet memories of our visit. We have learned a lot and, as I said somewhere else, we have in many other ways followed in the footsteps of India, except in one thing. We have not as yet been able to declare Ghana a republic within the Commonwealth, but I hope that it will not be long when we shall take that step.

"Before I leave—I do not want to solicit any promise from you—let me express the hope that it will not long be before you will find it possible to visit Ghana and some other parts of the African continent."

Mr. Nehru said: "I cannot at present say when I will be fortunate enough to be able to go to Ghana, but I can tell you that I am anxious and eager to go there and I hope to do so."

"We Look Upon India As An Elder Brother"

At a reception arranged in his honour by the Indo-Ghana Cultural Association, Dr. Nkrumah said that Ghana looked upon India as her "Big Brother" and "we hope that India will treat us like a younger one."

He said that he had been overwhelmed by the friendship shown to him by the people of India ever since his arrival. "I have been in India for about a fortnight now and the spontaneous welcome given to me

everywhere has clearly demonstrated that there exist strong ties between the people of Ghana and the people of India. I am sure these feelings will grow with time."

At this reception, Delhi's goldsmiths presented a gold medal to Dr. Nkrumah as an "expression of fraternal affection of men of the same profession." Dr. Nkrumah said: "It is true. My father was a goldsmith."

Earlier at a simple ceremony at Rashtrapati Bhavan (President's House) Mr. Humayun Kabir, Minister of Scientific Research and Cultural Affairs, presented to Dr. Nkrumah a bronze sculpture entitled "Voice of Africa" done by the Indian sculptor Amar Nath Sehgal.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

Verwoerd And Nehru In Commonwealth

Nagpur, (India) Sunday.

MR. NEHRU, the Indian Prime Minister, replied in Nagpur to critics who objected to the presence of the South African Prime Minister at meetings of the Commonwealth Prime Ministers.

Mr. Nehru was replying to a point raised during a debate on a resolution on international affairs at the open session of the ruling Congress Party, which concluded on Monday.

Mr. Nehru said, "We have no diplomatic relations with South Africa and we highly disapprove of the policy of apartheid practised in South Africa.

"Now you may dislike India's Prime Minister sitting with the Prime Minister of South Africa in the same room.

"I do not agree with this, but I may say that it displeases more the South African Prime Minister, because of their policy of apartheid."

Mr. Nehru said that it was therefore not good to say some-

Just Arrived

Famous Religious Gujarati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulese Kvit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Valmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita in Gujarati Explained		5	6
Gita Paoh Ratana Bashan		10	6
Manikanata		19	6
New Cooking Book Paak Vigan			
Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooka, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bushan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Chandi Past		5	6
Vivush Vani	1	5	6
Begath Jalarun, na Khatta	2	15	0
Jalarun na Amar Path Khatta	1	7	6
Gujarati Teacher, Gujarati Letter Writer		10/6	each
Daily Prayer Book, Sal Suwar, Adika, Maasha Khatta.			
Parsothan Maas na Khatta, Shri Sitaya Narian Khatta.			
Jalarem Bapa Khatta Arthle Sangru, and many other			
Song Books at 2/6 each.			

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE.

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20767.

P.O. Box 2524,

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Eisenhower Says America Wants To Prevent War Anywhere

PRESIDENT EISENHOWER delivered his State-of-the-Union address on January 9. The excerpts which follow refer to points in his speech which are of interest to Africa.

We, on our part, know that we seek only a just peace for all, with aggressive designs against no one. We cannot build peace through desire alone. Moreover, we have learned the bitter lesson that international agreements, historically considered by us as sacred, are regarded in communist doctrine and in practice to be mere scraps of paper. The most recent proof of their disdain of international obligations, solemnly undertaken, is their announced intention to abandon their responsibilities respecting Berlin

As a consequence, we can have no confidence in any treaty to which Communists are a party except where such a treaty provides within itself for self-enforcing mechanisms. Indeed, the demonstrated disregard of the communists' of their own pledges is one of the greatest obstacles to success in substituting the rule of law for rule by force.

To achieve this peace we seek to prevent war at any place and in any dimension. If, despite our best efforts, a local dispute should flare into armed hostilities,

Apartheid For Goods

THE Local Road Transportation Board, Pietermaritzburg, is apparently likely to try to enforce apartheid in the transport of goods. This would prevent European and non-European goods from being carried in the same conveyance.

This policy does not exist in Government transport services. On the railways and airways and in motor transport services, European and non-European goods are mixed—there is no "apartheid." In the Post Office, too, European and non-European mails are carried in the same bags and may be placed in the same post boxes.

Although the Pietermaritzburg Road Transportation Board states that it "intends to consider the advisability" of introducing apartheid in the transport of goods, it has quite clearly indicated that these who are prepared to accept apartheid will have their motor carrier certificates automatically renewed.

the next problem would be to keep the conflict from spreading, and so compromising freedom. In support of these objectives we maintain forces of great power and flexibility.

America's security can be assured only within a world community of strong, stable, independent nations, in which the concepts of freedom, justice and human dignity can flourish.

There can be no such thing as fortress America. If ever we were reduced to the isolation implied by that term, we would occupy a prison, not a fortress. The question whether we can afford to help other nations that want to defend their freedom but cannot fully do so from their own means, has only one answer: we can and we must, we have been doing so since 1947.

Further, all of us know that to advance the cause of freedom we must do much more than build sound economies. The spiritual, intellectual and physical strength of people throughout the world will in the last analysis determine their willingness and their ability to resist communism.

America is best described by one word, Freedom.

If we hope to strengthen freedom in the world we must be ever mindful of how our own conduct reacts elsewhere. No nation has ever been so flood-lighted by world opinion as the United States is today. Everything we do is carefully scrutinized by other peoples throughout the world. The bad is seen along with the good.

Because we are human we err. But as free men we are also responsible for correcting the errors and imperfections of our ways.

In other areas of human rights—freedom from discrimination in voting, in public education, in access to jobs, and in other respects—the world is likewise watching our conduct.

The image of America abroad is not improved when school children, through closing of some of our schools and through no fault of their own, are deprived of their opportunity for an education.

One of the fundamental concepts of our constitutional system is that it guarantees to every individual, regardless of race, religion, or national origin, the

equal protection of the laws. Those of us who are privileged to hold public office have a solemn obligation to make meaningful this inspiring objective. We can fulfil that obligation by our leadership in teaching, persuading, demonstrating, and in enforcing the law.

We are making noticeable progress in the field of civil rights—we are moving forward to achievement of equality of opportunity for all people everywhere in the United States. In the interest of the nation and of each of its citizens, that progress must continue.

Legislative proposals of the administration in this field will be submitted to the Congress early in the session. All of us should help to make clear that the government is united in the common purpose of giving support to the law and the decisions of the Courts.

By moving steadily toward the goal of greater freedom under law, for our own people, we shall be the better prepared to work for the cause of freedom under law throughout the world.

We seek victory—not over any nation or people—but over the ancient enemies of us all; victory over ignorance, poverty, disease, and human degradation whenever they may be found. We march in the noblest of causes—Human Freedom

Welensky On False Propaganda

SIR ROY WELENSKY, Prime Minister of the Federation of Rhodesia and Nyasaland, said in Salisbury that too many of Africa's inhabitants were "subjected to false propaganda and biased opinions pured out by broadcasting stations which seem designed primarily to pervert truth." He declared that this was one of the tragedies of Africa, as throughout the continent millions of people today were learning to accept the spoken word as their easiest means of obtaining news and views.

Sir Roy Welensky, who was speaking in an inaugural programme of the Federal Broadcasting Corporation news service, expressed the hope that the new service will "expand the flow of information to the intelligent listener and counterblast the rumours and gossip which seem to be favoured by the unintelligent."

Mboya Defines Goals For New Kenya

(Continued from front page)

power of the European Group in our country."

Making the first clear statement of his views on the settlers' future in the country, Mr. Mboya stated: "Our first object must be to abrogate the Order-in-Council governing the use of the White Highlands and restricting it to white settlers.

"Secondly, we must open that area at the earliest possible moment to a resettlement scheme for African farming families

Crown Land

"All Crown land and forest reserves must be put at the disposal of resettlement schemes and land now held by settlers will come under land reform plans too."

Asked if he really wanted the White settlers to stay in Kenya at all, Mr. Mboya said: "There is a future here for every man and woman who is prepared to accept without qualification that this is an African State.

"On the other hand, those who choose to remain aliens will enjoy only the rights of aliens in any modern State."

Flying To U.K.

Sir Evelyn Baring, Governor of Kenya, flew to London on Wednesday, where he met Mr. E. A. Vesey, Minister of Finance. Both plan to have talks with the British Treasury on the colony's financial future, but the tense situation created by stiffening African resistance to the Lennox-Boyd constitution must also be reviewed, observers believe.

Belgian Workers Press For Reforms

FOLLOWING the tragic two-day riots in Leopoldville, capital of the Belgian Congo, strong efforts are being made in Brussels by trade union interests to induce the Belgian Government to establish a single status for White and Black workers in the Congo.

The Minister for the Belgian Congo, M. Maurice van Hemelryck, received delegates of the Belgian General Federation of Labour and discussed with them unemployment, trade union recognition, a substantial wage increase, and "implementation of the single status" in the Congo. Talks on these subjects are to continue.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

8th January, 1959.

Dahyabhai Patel Arrested

MR. DAHYABHAI VALLABHBHAI PATEL, and Mr. Chhotalal Patel, led an eleven-member batch of Satyagrahis and courted arrest in the "Memorial Satyagraha" of the Maha-Gujarat Janata Parishad on January 1.

Mr. Patel is one of the vice-President's. The batch was arrested 30 yards away from the Congress House. It was the 136th day of the memorial satyagraha in which nearly 1,600 satyagrahis have so far courted arrest.

Kerala Red M.L.A. Fined For Assault

A Communist member of the Kerala Legislative Assembly was fined by a Magistrate for the "unpardonable" offence of "reckless disregard and utter defiance of the law."

The magistrate said that imprisonment would be the appropriate punishment for the offence but added that he was taking a lenient view of the case as the accused will have to attend the Assembly session and its committees.

The member was fined Rs. 300. Failure to pay the fine will entail 3 months simple imprisonment.

The charge against him and eight other co-accused was that they assaulted a police party. The other accused were awarded varying fines or terms of simple imprisonment in default.

The principal accused was alleged to have constituted himself as the head of a "gang of law-breakers," who assaulted a police party and kept the policemen in wrongful confinement during a prohibition raid on a house in Trivandrum.

No Possibility Of Military Coup In India

Ruling out the possibility of a military coup in India, Mr. V. K. Krishna Menon, Union Defence Minister said that "whoever attempted such a thing would come to grief."

Speaking at a function organised by the citizen's forum, at Delhi Polytechnic Mr. Menon said "we have a strong parliamentary system of government. Our soldiers are well educated and disciplined. They do not meddle in politics."

"In fact," Mr. Menon added, "it is silly to think in terms of a military dictatorship." The people he said, were conscious of their democratic rights and the prevailing social conditions widely varied from what led to a military regime in other countries.

Mr. Dhebar Taken In Procession

The Congress President, Mr. U. N. Dhebar, who arrived at Nagpur from Delhi on the 5th of January, was taken in a decorated chariot drawn by sixty-four pairs of white bullocks to Abhyankarnagar.

Mr. Dhebar was received by the Chairman of the reception committee of the sixty-fourth session of the Congress, the Chief Minister of Bombay, and Vidarbha Congress leaders.

Large crowds lined the streets through which the procession passed. It took four hours for the procession to cover the six-mile route from the station.

About 6,000 people, including textile workers, carrying black flags, shouted pro-Samyukta Maharashtra slogans, as the procession passed. Heading the procession were volunteers who had trekked bearing the sacred torch from Gandhiji's hut, in Sevagram to Nagpur.

Several decorative arches were raised on the route of the procession and Mr. Dhebar was garlanded at many spots on the way. When the procession entered Mahal Road, Mr. Dhebar garlanded the statues of Lokmanya Tilak and Abhyankar. He also garlanded a bust of Jinnalal Bajaj at Bajaj Gate.

Next Congress President

On the eve of meeting the Congress Working Committee substantial support is evident for earlier reports of the choice of Mr. C. Subramanian, Finance Minister of Madras, to head the Congress in 1959.

The nomination as President, will be announced by Mr. U. N. Dhebar, the present President, or the Prime Minister, Mr. Nehru himself.

Mr. Nehru Knows Little About Agriculture

The Prime Minister, Mr. Nehru, confessed his lack of intimate knowledge or expertise of problems of agriculture.

Neither he nor his father was an agriculturist and all that he could do was to express the laymen's point of view, Mr. Nehru told an informal session of the A.I.C.O. He was commending the agriculture Sub-Committees report on Land Reform.

Pak Regulation To Punish Corrupt Govt. Officials

Pakistan's martial law administration promulgated a new regulation aimed at punishing corrupt Government officials.

Under the regulation all officials of Pakistan government are required to declare their holding both in liquid assets and immovable property.

The regulation provided for punishment extending to 14 years' rigorous imprisonment and confiscation of property of any official proved to be corrupt or using illegal means or by otherwise using his position as a public servant to obtain or attempts to obtain for himself or any other person any valuable thing for pecuniary advantage.

Premier To Help Dig Channels

The Prime Minister, Mr. Nehru, along with 5,000 Congress workers in the Punjab, is expected to help dig channels to drain out water from the waterlogged areas of the State as part of his padyatra beginning on January 30, Martyrs Day.

He had agreed to devote two days of the Padyatra week to clearing the waterlogged areas of Punjab, in response to a pressing invitation from the Chief Minister of Punjab.

According to official estimate, nearly three million acres of land is waterlogged at present on account of heavy rains in October last and the subsequent floods. The Punjab Pradesh Congress is expected to call upon its various district committees to direct party workers to accompany the Premier on his padyatra.

Shortest Speech Of Mr. Nehru

The Prime Minister, Mr. Nehru, made perhaps the shortest speech he has ever delivered.

Inaugurating the cultural programme organised by the reception committee at the A.-I.C.O. pandal, Mr. Nehru walked up to the stage and said, "I very gladly inaugurate the cultural programme and invite you all to witness it attentively." He then smilingly walked back to his seat. The audience, which was completely taken back by surprise loudly applauded when Mr. Nehru took his seat.

Earlier in the day the Premier

provided another surprise to the local organisers of the session when he paid an unexpected visit to the Khadi and Village Industries Exhibition.

Unity Essential For Progress

Mr. Nehru unveiled the 15-foot high equestrian statue of Shivaji erected on a tall building from where it can be seen by people in all parts of the city of Nagpur.

The statue is a gift from the Dhanwante family and was made by Mr. Sadashiv Sathe of Delhi at a cost of Rs. 50,000.

Mr. Nehru exhorted the people of Nagpur to derive inspiration from the statue and to work for India's progress.

The Premier addressing crowds thronging both sides of the Subash Bose Road, said he was happy to unveil the statue of one of India's great leaders, who had fought for freedom.

Shivaji, he said, was symbol of our freedom struggle and did not belong to any one section of the country. Although India had a glorious heritage he said, her unity was often jeopardised by mutual wrangles. This lesson should be remembered now, when India had to march ahead in new direction of progress.

Mr. Nehru expressed the hope that the statue will inspire people to unite and build a strong modern India.

Mr. Nehru said that the Indian National Congress was meeting in Nagpur after many years.

"The last time we met here the Congress gave a new message to the country and set it on its path of freedom. I have no doubt that the present Congress will give another inspiring message—the message of unity, co-operation and love—that will take us further on this pilgrimage of ours of building up a new and prosperous India."

BUSINESS FOR SALE

A very large centrally situated vacant or going concern with fixtures and fittings and Indian occupation is for sale.

There are also three rooms and a kitchen at the rear of the shop.

Interested persons can contact the seller at:—Phone 30454 or at 210 Prinsloo St. Pretoria.

USED TRUCKS FOR SALE

International Harvester offers 1957 S-183 International Bus, 64 Passenger Carrier, Low Mileage with mechanical C.O.F. Excellent Condition. Phone 58586 After hours 838100.

World Newsreel . . .

"Parliament" To Re-Open

THE International Parliament will resume its sittings at the Natal University City Buildings, Warwick Avenue, Durban, with a formal "Governor-General" opening, on Wednesday 21st January at 8 p.m.

Professor Leo Kuper will read the "speech from the throne".

Debate On Accra Conference

On Wednesday February 4, Mr. Jordan K. Ngubane, vice-chairman of the Liberal Party, who attended the Accra All-African Conference, will lead the debate, when he will move a Government motion welcoming the economic boycott suggested by the Conference.

Ex-Chief Luthuli

The President-General of the ANC, ex-Chief Luthuli, has been provisionally booked to address IP on Wednesday 18th February. His subject will be announced later.

All meetings are open to the public, and anyone interested to join IP as a member is re-

quested to write to the Clerk of the House, Box 580, Durban.

Pakistan's Military Govt's Main Object

Pakistan's Military Government announced on Wednesday the establishment of a "Bureau of Reconstruction" whose main object was "ensuring and maintaining the unity of Pakistan and her independence."

An official announcement said the new Bureau, which would work in conjunction with the Ministry of Information and Broadcasting, had the aim "of bringing home to people inhabiting various parts of the country the concept of one Pakistani people and, by eradicating parochial tendencies to coalesce all divergent linguistic, sectarian and social groups into a single cohesive nation."—Sapa-Reuter.

Nehru To Meet Tito

President Tito of Yugoslavia and Mr. Nehru, the Indian Prime Minister, meet in New Delhi this week and are expected to

review international affairs, including recent developments in the communist world.

The Yugoslav leader was due to arrive at Madras on Tuesday for a week's goodwill visit during his current tour of the Middle East and Asia. Another topic of mutual interest will be the Middle East. In inter-

national politics both India and Yugoslavia follow a non-alignment policy and they both have close personal with President Nasser of Egypt.

Mr. Titos recent talks with the leader of the United Arab Republic will enable him to give Mr. Nehru his latest assessment of Middle East prospects.

DRY RED CHILLIES

Try Our Special "Mixgrade" No. 1 Dry Red Chillies at 49/6 per Bag of 33 lbs Gross Weight F.O.R. Brits

CASH WITH ORDER

(For samples, postage and packing 1/-)

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

You can command £2000 a year, with specialised training!

The School of Accountancy, backed by 49 years successful educational service, will plan your career in Accountancy, Costing, Secretaryship, Building Societies, Municipal Service and Banking. Write today for free book "The Direct Way to Success", Accountancy House, 134, Fox Street, P. O. Box 4592, Johannesburg, or at 8th Floor, Mansion House, 12, Field Street, P.O. Box 1865, Durban, Phone 24068.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA.)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

Newly Arrived 'Jaico' Books

Panch Tantra	6 0
He Who Rides A Tiger	4 0
The Vision Of India	4 0
Droll Stories	4 0
Among The Great	4 0
Light Of Asia	4 0
The National Culture Of India	4 0
Illustrated Technical Dictionary	7 6
The Wisdom Of India	7 6
The Wisdom Of China	7 6
Godan	6 0
Jataka Tales	6 0
Prophets And Saints	5 0
Make The Most Of Yourself	5 0
A Digit of Moon and The Draught of the Blue	2 6
The Substance Of A Dream	2 6
The Art Of Living	2 6
Tears And Laughter	2 6
Creatures Of Destiny	2 6
Rubaiyat Of Omar Khayyam	2 6
The Song Celestial	2 6

(Postage 6d. Extra)

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1 0
Selected Letters of Gandhiji	1 6
Public Finance	2 0
Eminent Americans	7 6
Bapu's Letters To Ashram Sisters	
—By Kaka Kalelkar	2 6
Gandhi Techniques in the Modern World	
—By Pyarelal	1 6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2 6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1 0
My Dear Ohild—Gandhiji	3 9
My Religion—Gandhiji	5 0
Story Of The Bible—S. K. George	8 6
Hindu Dharma	10 6
Key to Health—Gandhi	1 6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8 6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2 6
Bapu My Mother—Munubehn	1 6
Nature Cure	2 0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5 0
Gleanings—Mira	1 6
Selections from Gandhi—N. Bose	10 0
Bhooan Yajna	2 0

Obtainable from:

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4 6	INDIAN CHRISTIANS	—G. A. Natesan	7 6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10 0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI	—Krisnadar	12 6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shob	15 0	A RIGHTEOUS STRUGGLE	—Mahadev Desai	2 8
DELHI DIAY—Gandhiji	10 0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5 0	Vol. I.—M. K. Gandhi		15 0
A PROPHET OF THE PEOPLE		NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
—T. L. Vaswami	3 6	Vol. II.—M. K. Gandhi		14 0
KRISHNA STORIES		FROM YERAVDA MAJDIR	—M. K. Gandhi	1 0
—T. L. Vaswami	7 6	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)		5 0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Masbrowala	2 0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)		2 6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA		PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal		12 6
Facts And Facts—Stanley Powell	6 0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi		5 0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23 0	BAPU—Murry F. Barr.		4 0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT		COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi		25 0
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14 0			
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2 8			
FAMOUS PARSIS	7 6			

Obtainable from:

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban, Natal.

*

દેહ આપો છે એટલે એ એની
જરૂરીયાતો તો માંને પણ આ-
પણે એની જાળમાં, એના
બાલન પાલનમાંજ અટવાઈ ન
જઈએ.
—ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૭ મુ—અંક ૨

તા. ૧૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૯.

છુટક નકલ પે. ૪

આફ્રિકા વિશે નહેરૂ

ધા નાના વડા પ્રધાનના વિદાય સમારંભ પ્રસંગે તા. ૬ જાન્યુ-
વારીના ન્યુ ટીલ્હીમાં જવાહરલાલજી એ આફ્રિકા વિશે
બોલતા જણાવ્યું હતું કે,

આફ્રિકાના અમારા અને મહાન
નેતા તરીકે તેમજ આફ્રિકાને કે
જેઓ આઝાદી માટે ઝગડી રહ્યા
છે તેમના પ્રતીક તરીકે તમારો
અમે સત્કાર કર્યો છે/ આઝાદી
તમને મળશેજ એમાં શંકા નથી.
પણ એ અગત્યનું છે કે પ્રથમ
લોકોને આઝાદીની ભુખ બળે
કારણ તોજ આઝાદી મળી શકે
છે.

મને યાદ આવે છે કે અમારા
મહાન નેતા ગાંધીજી અમને
કહેતાં કે જ્યારે તમે તમને
આઝાદ માનો ત્યારે તમે આઝાદ
જ છો અને બીજા તમને અનુ-
સરસે. હું માત્ર છું કે એમાં
કંઈ સત્ય સમાયતું છે. અંતરની
ઈચ્છા નગર કોઈ ભતની સ્વ-
તંત્રતા મળે તો તે નિષ્કળ

નિવરે છે. દુરથી જે કાંઈ અનુ-
માન કરી શકાય તે સુજબ
અને માનીએ છીએ કે આફ્રિકા
ને આઝાદીની ભુખ બળી છે.

કમનસીબે આપણે એવી
હુનીયામાં વસીએ છીએ કે જેમાં
પ્રત્યેક ચીજ બે પક્ષ વચ્ચેની લડત
થઈ પડે છે અને અંતે એકની
છત થાય ત્યારે બીજાની હાર
તેમાં સમાયલી રહે છે. જો એમ
કરી શકાતું હોય કે એક પક્ષનો
વિન્ય એ બીજા પક્ષનો પણ
વિન્ય બને તો કેવું શાક ?

“વર્ષો પૂર્વ થઈ ગયેલા હોંદના
એક મહાન પુત્રે જણાવ્યું છે કે
“એકના વિન્યમાં બીજાને પરાજય
નથી સમાતો.” હું નથી બહુતો
કે એ આજની હુનીયામાં શક્ય
થઈ શકે કે કેમ? પણ કદાચ
પક્ષો માટે શક્ય થઈ શકે. જે
આપણે આપણે વિન્ય એ રીતે
સ્વીકારીએ તો સારું. હું આશા
રાખુ છું કે આફ્રિકાની આઝાદી
એ બધા લોકોની અથવા બહુ
સંખ્યાની આઝાદી બને અને
એવી ભાવના ન કેળવાય કે
કેઈને પણ તેમાં પરાજય રહેશે.
આવી ભાવના કડવાસને દુર
રાખશે લડતની ભાવના જ્યારે
બેઠતું મળી જશે પછી કડવાસ
ન રહેતા મીઠા સંબંધે વધુ
સરળતા થી વધુ સારી રીતે
સાધી શકાશે.”

આનો જાણ આપતા ધીમાના
વડા પ્રધાન નકરૂમાએ જણાવ્યું
કે, “અમે અહીં ઘણા આનંદ
વેળાઓ છે અને અમારી સાથે
અમે અમારી આ સુલાહાતની

મીઠી યાદ ધાના અને આફ્રિકા
માં લઈ જશું. હું બીજે જણાવી
ગયો છું તેમ અમે હોંદને પગલે
ચાલી રહ્યા છીએ શીવાય કે
એક કે અમે કોમનવેલ્થમાં રહી
ને હોંદની જેમ હજી પ્રભસતકાક
નથી બની શક્યા પણ આશા છે
અમને એ પગલું ભરવાને બહુ
સમય નહીં લાગે.

“હું જલું તે ધહેલા-એ કે હું
તમને વચનથી નથી બાંધવા
માગતો પણ આશા રાખું છું
કે, ધાના અને આફ્રિકાના ખંડ
માં ઠરે પણ પ્રવાસ કરવાનું
તમારે માટે શક્ય બનશે.”

નહેરૂએ જવાબ આપ્યો. “હું
નથી બહુતો કે ધાના આવવું
ક્યારે શક્ય બનશે પણ હું
તમને જણાવવા ઇચ્છું છું કે
મારી ઘણી ઇચ્છા એ દેશ ભેવા
ની છે.”

નકરૂમાએ બીજા એક સંબેલન
માં જણાવ્યું કે અમે હોંદને
વડીલ બંધુ તરીકે જોઈએ છીએ
અને આશા રાખીએ છીએ કે
તેઓ અમને નાના ભાઈ જરીકે
સમજે.

“હું ૧૫ દીવસ થયા હોંદ
આવ્યો છું અને તમારા બધાના
પ્રેમથી હું ઘણો ઝણી થયો છું.
પ્રભજ્યે અને સરકારે જે પ્રેમ
બતાવ્યો છે એને મને ગળગળો
કર્ષો છે.”

કેમ્બ્રિજનું અધિવેશન

કેમ્બ્રિજના પ્રમુખ ટેમ્પર જ્યારે પમીના
નાગપુર આવ્યા ત્યારે ૧૪ જોડી
સફેદ બળદોથી જોડાવવા રથમાં તેમનું
સરવસ કાઢી અભ્યંકર નગરમાં તેમને
બધ જવામાં આવ્યા હતાં. ૧૪મુ આ
અધિવેશન હતું અને તેના સ્વામત
સમીતીના અધ્યક્ષે તેમજ મુખ્યધના વડા
પ્રધાન તથા વિદ્યાર્થી નેતાઓ અને
પ્રધાનોએ તેમને સત્કાર્યા હતાં.

રત્તાની બંને બાજુ ઘણી માનવ
મેદની ભેગી થઈ હતી. રોહનેથી ૬
માઇલ દુર પરીપદ માટે ઉભા કરાયલા
અભ્યંકર નગરમાં ભંતા સરવસને ૪
કલાક લાગ્યા હતાં.

મજુરો અને બીજાઓ મળી ૬૦૦૦
લોકોએ કાળા વાવટાઓથી તેમને
વિરોધ દર્શાવી સંયુક્ત મહારાષ્ટ્રની
ઘોષણા કરી હતી. સેવાપ્રામના બાપુ
ના કુપડા પાસેથી જે સ્વપસેવોએ
સળમતી મસાલ બધ નાગપુર સુધી
આવ્યા હતાં તેઓ સરવસને મોખરે
હતાં.

પક્ષા દરવાજાઓ અને કમાનો
રૂતામાં ઉભી કરાઈ હતી અને તે તે

રથને પ્રવેશતા ટેમ્પરને હારથી સત્કાર-
વામાં આવ્યા હતાં. જ્યારે સરવસ
મહાલ રસ્તે આવ્યું ત્યારે લોકમાન્ય
અને અભ્યંકરના અને જમનાલાલ
બુલબુલા પુતળાને ટેમ્પરે હાર પહેરા
વ્યા હતાં.

આવતા વર્ષ માટે શ્રી સી. સુધમની
જેઓ મદ્રાસના નાણા પ્રધાન છે
તેમને કેમ્બ્રિજના પ્રમુખ તરીકે સુદવાનું
નક્કી થયું છે.

કેમ્બ્રિજની સરહદમાં શાકાહારી
વિદ્યાર્થી ઉઘાડવાની રજા અપાઈ હતી
પણ માંસાહારી વિદ્યાર્થીઓની અરજી
“માંસાહાર કેમ્બ્રિજના સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ
છે” કહી નાકારી હતી. સરહદ
બહાર પોતાના કુપડાઓ ઉભા કરી
તેઓ પોતાનો વધો કર્યો હતો.

સુવર્ણ મોકિત

રમશાનના રખેવાળને પણ આંસુ
આવે એવું મોત, મરનારના છવનને
ઉમદામાં ઉમદા હાર મણવે,
જોઈએ.

નહેરૂ ખોડવામાં વડા પ્રધાનનો ભાગ

પંજાબના પૃથ્વી કેમ્બ્રિજવાદીઓ
સાથે પંડીત જવાહરલાલજી નહેરૂ
ખોડવાનું કામ કરવાના છે. ૩૦મી
જાન્યુઆરી કે જે “શુદ્ધિ દિન” તરીકે
મનાય છે અને તે દિવસથી જે પદ-
પાત્રા શરૂ થવાની છે તે દરમ્યાન
પંજાબમાં પાણી વાળવા માટે નહેરૂ
ખોડાશે તેમાં પંડીતજી પણ પોતાનો
ધિરો આપશે.

પંજાબના પ્રધાનો તરફથી ઘણા
આમદ થતાં પંડીતજીએ એ દીવસ
તેઓને આપ્યા છે. ગયા અક્ટોબર
માં પુર આવતાં ૩૦૦૦૦૦૦ એકરમાં
પાણી ભરાઈ રહ્યા છે. પંજાબ પ્રદેશ
કેમ્બ્રિજ તરફથી લોકો થોડા જીયમાં
કામ કરવા જશે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૯.

આફ્રિકાનો નિર્ણય

આ યુગનો સૌથી મહાન બનાવ એ આફ્રિકા પરિષદ પ્રણય. આ પરિષદના નિર્ણયનું પરિણામ આ દેશના જ નહીં પણ સમસ્ત ખંડના કાળા અને ગોરાઓ વચ્ચેના સંબંધને ઘણા દિવસો સુધી અસર કરશે. આ કારણે સર એના નિર્ણયનો ઉડો કાળજી ભરે અભ્યાસ કરવાની જરૂર અમને જણાય છે.....

પોતાના પાંચવેના વિનાશ પેર જન્મનું જીવન રચાયું છે એવા લોકો એ જણાવી દીધું છે કે આ પરિષદ ઉરોરનારાઓની છે અને તેઓનો મુખ્ય ઉદ્દેશ આફ્રિકામાંથી જન્મ બંને તેમ જલદી ગોરાઓને કાઢી મુકવાનો છે. ખીજી તરફ એવા લોકો છે કે જેઓ એમ કહે છે કે, આ પરિષદે અહીંસાને વળગી રહેવા પર ભાર મુક્યો તે ખતાવે છે કે, ડો. નકુમા અમેરિકાને કાઢી કરનાર ચેલો છે.

આ બંને દ્રષ્ટી બિંદુઓ આફ્રિકાના સ્વમાનને હલ્લે છે અને તેનું અપમાન કરનારા છે. પરિષદે દરમ્યાન યમ્બેલી ખાનગી વાટાઘાટો અને જાહેર મંતવ્યોમાં એ એક મુખ્ય ખ્યાન એવનાર બીના હતી કે થોડું પણ ગોરાઓ વિરોધી માનસ પ્રગટ થયું નહોતું. ગોરાઓએ પોતાને વાલી સમજી આજે વર્ષોથી લોકોને કચડ્યા કાઢ્યા છે છતાં તેઓ તરફ યુરસો જણાવતો નહોતો. એ વસ્તુ સત્ય છે કે પ્રતીનાધીઓ ગોરા અમલના સખત વિરોધી હતા. અને ઘણી કડક રીતે તેનો વિરોધ કર્યો હતો અને સત્વૃત્તમતે એ નિર્ણય લેવાનો હતો કે ગોરા અમલ બનતી તરારને દુર કરવા બધાએ હાડું. તેમજ એ પણ એટલું જ સાચું છે કે એક પણ પ્રતિનિધિએ એવો મત નહોતો દર્શાવ્યો કે ગોરાઓને આફ્રિકામાંથી દરીયાપાર કાઢી મુકવા.

એવો જરૂર મત પ્રદર્શિત કરાયો હતો કે આફ્રિકા એ આફ્રિકાનું જ છે અને તેને તેના જ અમલ આ ખંડ પર હોવા જોઈએ.

નાઇજીરિયાના ચીફ એઆઈમ અબોલોએ એક ચોંતન બંધો અને સમતોષ સદેશ પરિષદને મોકલ્યો હતો. તેમાં એમને જણાવ્યું હતું કે, અમુક એવા દેશો અને સંસ્થાઓ આફ્રિકા ખંડમાં છે કે જેને વચર દીલે પૂર્ણ આઝાદી મળી જવી જોઈએ અને ખીલ એવા છે જેમાં એક મીત્ર સમાજ હોય અને તેની સત્તા સ્વપાય અને બધાને સ્વતંત્રતા મળે. એમને એ પણ ખતાવ્યું હતું કે પ્રથમ વિશામના દેશો માટે ને સારું છે તે ખીલ વિશામના દેશો માટે સારું નથી.

પરિષદમાં એ જાહેર કરાયું હતું કે, આફ્રિકન લોકોને અમલ પ્રજાસત્તાક ના પાયા પર રચાવશે દેશો અને તેનું ધ્યેય સ્વતંત્ર સમાજની બહુમતીને અનુસરવાનો રહેશે. એનો અંતમાં ખચ્ચીત એ અર્થ થાય કે આફ્રિકાના દાવગાં સત્તા રહે. જે ખરેખર પ્રજાસત્તાક એક સાઈ રાજ્ય હોય અને આપણે એમ માનીએ છીએ કે એ સાઈ છે, તે ગોરા સત્તાધીશો આપણને અનુભવે બનાવી દેવું જોઈએ કે આફ્રિકામાં બહુમતીને યોગ્ય રાજ્ય સત્તા હોવી જોઈએ. પરિષદનું આજ મધ્ય બિંદુ હતું.

આ ધ્યેયને પહોંચવા આર્થક ક્ષમો લેવો અને માટે આ પરિષદમાં યોગ્ય રીતે દેખાય તેવા જુદા જુદા મતો હતાં. પ્રતિનિધિઓની બહુમતી એવી મનસ્વીતામાં નહોતી કે આઝાદી માટે દીક્ષાને ભતી કરે. એ એક સમજી શકાય તેવી ખીના છે. તેમ તેઓ એવી મનસ્વીતા પણ નહોતી ધરાવતા કે તેઓ નગ્ન દીક્ષાને વરે. આ પરિષદ જન્મના અધ્યાય. પરિષદથી બરાઈ તેમને આ પરિષદ માટે શ્રેય ધરે છે અને તેઓ નકુમા છે, તેમજ આ પરિષદનું પ્રમુખ ટોમ મોયા કે જેમને પ્રતીનાધીઓને દોરવણી આપી તેઓને શ્રેય ધરે છે.

તે ઉપરાંત સાં ભેના યમ્બેલા પ્રતીનાધીઓ કે જેઓ જાણે છે કે દીક્ષા એ બહુ વખાણવા જેવી ચીજ નથી તેઓને પણ શ્રેય ધરે છે, એક રંબેલે વચરનો સમાજ રચાવી પ્રજાસત્તાકનું ધ્યેય હોવી રીતે સીદ થાય તે સાથે આફ્રિકાના લીજરલ અને નેચનલ કોંગ્રેસના પ્રતીનાધીઓએ બહુ સારી રીતે પરિષદ સામે મુક્યું હતું.

ગોરા સત્તાધીશો આમ છતાં જો એમ માને કે આ એક ઉરોરનારાઓની પરિષદ હતી તે તેના જેવી ખીજી મોટી જુદા એક પણ ન જણાય. આફ્રિકામાં ભેના યમ્બેલા લોકો સમસ્ત આફ્રિકા ખંડમાંથી આવેલા હતાં. ફક્ત યુદ્ધ અને માઝા કારકરે આમા બામ નીધો ન હતો. હાજર યમ્બેલા પ્રતીનાધીઓ પ્રજા પર મોટી

લાગવમ ધરાવનાર સંસ્થાના સભ્યો હતાં. આફ્રિકાનું ભાવી જન્મને હસ્તક છે તેવા લોકો આ પરિષદમાં ભેના થયા હતાં. અને વિવિધ મનસ્વીતા ધરાવનાર હતા. તેઓ આફ્રિકાને તેમના જીવન કાળ દરમ્યાન આઝાદ થયેલું ભેવા ઇચ્છતાં હતાં.

સાથે આફ્રિકા માટે આ એક ખુબ મહત્વની વાત હતી. આજ સુધી ઇલામદાપણના સર્જકોનું એવું વર્તન છે કે તેઓ પોતા શિવાય ખીલ બધાને મૂખ માને છે. પણ જો લોકોને આફ્રિકાએ ચેતવણી આપી છે કે હવે તમારી સાહેબીનના દિવસો પૂર્ણ થયા છે.

ફરેવુઅરે આફ્રિકન લોકોને જણાવ્યું છે કે તમારું જો મુળ છે તેને સાધો અને તેને વળગી રહો: આફ્રિકા આફ્રિકાનું છે એ સત્ય છે. ઇલામદાપણ જેવું નેચનલ લોકોનું સૌથી મુખ્ય ધ્યેય સાથે આફ્રિકામાં રહેશે તે આફ્રિકાને પોતાનું સ્વમાન એવી રીતે જાળવશે કે જેથી ન તે ફરેવુઅરને કે ન તે ગોરાઓને માટે તે સારું હશે.

સારું નથી એ દેશ માટે એક ખીલે મામું પણ છે. આપણા દેશ વિનાશનો મામું પ્રહણ કરવાને જોઈએ એવી પરિસ્થિતી નથી. આફ્રિકાને બેબાબ વચરનું પ્રજાસત્તાક જોઈએ. તેઓ માને છે કે તેના રંબેને લીધે કે ભતીને લીધે કોઈ પણ માનવીને કચડાવવાની જરૂર નથી. ઘણા જુદા યુતીપનમાં ઇલામદાપણ સામે એક પા ખીજી રીતે હરે છે તેઓ આ ભતનાજ પ્રજાસત્તાક માટે હરે છે. આ લોકોને આફ્રિકા પરિષદથી વધુ ગ્રેરણા અને ખળ મુજબું જોઈએ.

શાંતીને પ્રવાસ

જુદક વખત પર દીંદાના રાષ્ટ્રપતી બાજુ ઉ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઇન્ડોનેશીયાના સત્તાવાર યુએમ્જા પ્રવાસે ગયેલા. આરે ઇન્ડોનેશીયાના બાન્ડુગ નગરની મુલાકાત લીધી હતી કે ન્યા પ્રથમ આફ્રો-એશીયન પરિષદનું મંલામચરણ મુક્યું હતું.

ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે બાન્ડુગ નગરનો ભેવા લાયક સ્થળો ભયાં. બ્યાં બાન્ડુગ પરિષદ બરાઈ હતી તે પરિષદ હોલ પણ તેમણે તીહાલ્યો હતો.

ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે જાકાર્ટાથી બાન્ડુગ પધાયો ત્યારે ત્યાંના રાજ્યપાલે તેમનું ઉમજાકામ્યું સ્વામત ક્યું હતું. પ્રજા એ હર્બનારોથી તેમને વધાવી લેતાં એક અજુતપુવં વાતાવરણ સર્જાયું હતું. પ્રસંગોચીત પ્રવચન કરતાં ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે કહ્યું હતું કે મારું હાર્દિક સ્વામત કરવામાં આવ્યું છે તેમાં ભારત સાથેના ઇન્ડોનેશીયાના માદ સંબંધો અને પરસ્પરની અવુટ લાગણીને મૂત યતી હું જોઈ રહ્યો છું. બાન્ડુગ પરિષદે આફ્રો-એશીયન પ્રજાઓનું એકમ સાધવાના પ્રથમ સોપાન તરીકે સંગીન અને સુદર કાય ખળવેલું છે અને એથી મુજબત શાંતિકાયમાં ઘણી મદદ પહોંચી છે.

એક રાજકમંચારી નેતાએ પોતાના પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે ઇન્ડોનેશીયા અને ભારત પ્રાચીન સંસ્કૃતીના દોરથી મજબુત રીતે સંજોગમાં છે. રામાયણ અને મહાભારત જેટલાં જાંરતમાં પ્રચલિત છે જેટલાં જ ઇન્ડોનેશીયામાં છે અને જેટલાંજાંજ સન્માનનીય છે. રાજેન્દ્ર બાજુનું શાંતિકાય રાષ્ટ્રપતી ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદની મલાયા, ઇન્ડોનેશીયાની સત્તાવાર યુએમ્જા યાત્રા અંગે મોભત્તા ધારાસભામાં પડીત

નહેરુએ, ક્યું કે રાષ્ટ્રપતી આ દેશોમાં આંતરરાષ્ટ્રીય યુએમ્જાની કામચૂંપી એ ફેલાવી આળ્યા છે. રાજેન્દ્રબાજુ ભારતના રાષ્ટ્રપતી તરીકેની યુએમ્જા યાત્રામાં તેઓ શાંતીકાયના એક અમ્જ મધ્ય એલચી તરીકે પણ કતબ્બ ખળવી આળ્યા છે.

અનાજ વેપાર સરકાર હસ્તકે વડા પ્રધાન પડીત નહેરુ અને પુરવડા ખાતાના પ્રધાન શ્રી અજીતપ્રસાદ જૈન ન્યુ દિલ્હીમાં મળેલી સરકાર હસ્તક અનાજ વેપાર માટેની સમીતી ની જોઈકમાં ઉપસ્થિત હતા. ધાન્યને વેપાર રાજ્ય હસ્તક રાખવા અંગેના પ્રશ્ન પર વીચાર કરવા માટે બ્યાપાર અને ઉલોમની એગ્રોએ આ જોઈકે બરી હતી. પરિષદે સરકારને એવી વીનંતી કરી હતી કે, ધાન્યને વેપાર રાજ્ય હસ્તક રાખવો અને રાષ્ટ્રીય વીકાસ કાઉન્સિલના નિશ્ચયના આધારે ને કોઈ એનાજાએ અમલમાં મુકવાની હોય તે યોજનાઓ વિશે વેપારી સંસ્થાઓ અને જાહેર પ્રજાને સંપૂર્ણ વિશ્વાસમાં લેવી.

સર ખી. પી. સીંહ રોપના અખજ પડે મળેલી આ પરિષદમાં તથ્યાર કરાયેલાં એ નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે, “સુચિત બચરચા માટે સરકાર જેવા પ્રકારની સંસ્થા ઉભી કરવા માગે છે તે વિષે કંઈ જ જાણવામાં આવ્યું નથી. એમ છતાં ધાન્ય પરના અંગ્રેશો બ્યાપતની સુતકાળની કામગીરી પરથી મળેલા અનુભવો, નેતાં જેટલું જણાવવાનું વાળખી થઈ પડે છે કે, રાજેતા મુજબનાં બચરે અંધ પડે અને ધાન્યના પુરવઠાના એક માત્ર ખરીદનાર તરીકે સરકાર રહે તે બાબ અંગ્રેશમાં આવે.

હિંદનો પત્ર

(અમારા અખરપત્રો તરફથી)

૭-૧-૫૯

આઝાદી અને કૌમનવેદ્ય

ના મગરમાં ભરાયેલી અખીસ હોદ્દા મહાસભાના અધીવેશનમાં પંડીત નહેરૂએ જણાવ્યું હતું કે, "હોદ્દા કૌમનવેદ્યમાં છે તેથી આપણી આઝાદીને, સ્વતંત્રતાને કાંઈ જ રોકાવટ નથી થતી. કૌમનવેદ્યનો રંગ દાલ બદલાઈ રહ્યો છે. ડેટલાક આફ્રિકન સંસ્થાને કૌમનવેદ્યમાં પ્રવેશ્યા છે અને હોદ્દા સંબંધે આ દેશને મદદ રૂપ બને છે. જે હોદ્દા કૌમનવેદ્યમાંથી નીકળી જાય તે આફ્રિકન દેશો કે જે સંસ્થાનવાદના પંજામાંથી છુટવા મથી રહ્યા છે તેઓ મુશીબતમાં મુકાય. આ પરીપદે એક દરબ આંતરરાષ્ટ્રીય બનાવે ઉપર પસાર કર્યો હતો અને એક એક્ટીવિયન નામની નવી સંસ્થા સ્થાપી હતી. કે જેનું કાર્ય જમીનની સરખી બંધેથી કરવાનું રહેશે.

પંડીત નહેરૂ દીટો સુલાકાત

યુગોરસારીવાના પ્રમુખ દીટો અને હોદ્દાના વડા પ્રધાન પંડીત નહેરૂ આ અઠવાડિયા દરમ્યાન ન્યુ દિલ્હીમાં મળશે અને આંતરરાષ્ટ્રીય બનાવે તેમજ કોમ્યુનિઝમનું દુનીયા પર જે પરીણામ આવી રહ્યું છે તેની વાટાઘાટ કરશે.

૧૩મીએ દીટો મદ્રાસ પહોંચશે અને એમની મધ્ય પૂર્વ અને ઐશીયાની સુલેખાની જે સુલાકાત છે તેનું એક આઠવાડિયું તેઓ હોદ્દામાં માળશે. મધ્ય પૂર્વના બનાવે વિશે આ બંને નેતાઓ રસ ધરાવે છે તેથી મનાય છે કે તે સંબંધે પણ તેઓ વાટાઘાટ કરશે. હોદ્દા અને યુગોરસારીવા બંને આંતરરાષ્ટ્રીય નિતીમાં સરખી રીતે વર્તે છે કે જેથી કોઈ સાથે સંબંધ બંધાવે અથવા ધારે સંબંધ સ્થાપી તેમના પંજા નિચે રહેવું ન પડે. આથી મધ્ય પૂર્વના હાલના વાતાવરણ પર પંડીત નહેરૂ પોતાનું દ્રષ્ટીબોધ રજૂ કરશે એમ મનાય છે.

કાયદા શાસ્ત્રી તરીકે એક હીંદી

આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા ધડનારી સંસ્થાના પ્રમુખ તરીકે હોદ્દાના એક હોદ્દાને અને ઉપ-પ્રમુખ તરીકે એક ઐત્રીવીયનને ચુંટવામાં આગા છે. તેમજ તેનું મુખ્ય મથક જીનીવામાં ખસેડવાનું પણ જાહેર કરાયું છે.

આ સંસ્થાની પરીપદ કાલમાં ન્યુ દિલ્હીમાં ભરાઈ હતી. પ્રમુખ તરીકે વીવીયન બોજ કે જેઓ હોદ્દાની સુપ્રીમ કોર્ટના પ્રાણ જલ છે તેઓ ચુંટાયા છે.

આ પરીપદમાં ભાગ લેવા ૧૭૦૦ સભ્યો પડે દેશોમાંથી આગા હતાં ૪થી જન-યુવાનીના વડા પ્રધાન નહેરૂએ તેને ઉઘાડી મુકી હતી જે ટમીના પુર્ણ થઈ હતી.

કાયદા અને ધારા ધોરણ શાં માટે હોવા જોઈએ અને કેવા હોવા જોઈએ એ આ પરીપદમાં ચર્ચામાં આવ્યું હતું. ડેટલાક આંતરરાષ્ટ્રીય ધારા ધોરણો પર પણ આમાં વિચારણા થઈ હતી.

આ સંસ્થાના મંત્રી કે જેઓ જીનીવાના છે તેમને એવો હક્ક આપવામાં આવ્યો છે કે તે આ સંસ્થાના કાર્યની રૂપરેખા બધે ફરીને તેનો પ્રચાર કરે. અને દેશોનો અભ્યાસ કરે પાકીરયાન, ખમી, ચાપલેન્ડ, મલાયા, અને સીંચાપોર તથા ઇન્ડોનેશીયા, સીલોન, ધરાન, ધરાક, યુનાઇટેડ આરબ, જોર્ડાન અને લીબાન તેઓ જશે.

બહુ પત્નીનો વિરોધ

સુસ્લીમ ધર્મમાં એક કરતા વધુ પત્નીઓ રાખવાની છુટ હતી પણ આજના યુગમાં હવે એક જ પત્ની બસ છે એમ મદદમદ આવેદે ન્યુયોર્કમાં જણાવ્યું હતું.

યુનોની ઉપ-સમીતી કે જે વ્યક્તીઓને રક્ષણ આપે છે. અને બેદબાવે દુર કરવા પ્રયત્ન કરે છે તેના પ્રમુખ તરીકે મી. આવેદે જણાવ્યું હતું કે મુસ્લીમો માટે બહુ પત્નીત્વની બંધીની હવે જરૂરી નથી કારણ અરબવાતજ હવે તેઓ આ જમાનામાં એક પત્નીત્વને અપનાવે છે. બહુ પત્નીત્વના આનંદી દીવસે હતા તે હવે પૂર્ણ થયા છે.

ફરલુઅર્ક અને નહેરૂ મળશે ?

પંડીત નહેરૂએ કોંગ્રેસની પરીપદમાં દીકાપોરોને જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે, "દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે આપણે કરો સંબંધ નથી રાખ્યો. કારણ તેની ઇલાવડાપણાની નિતીનો આપણે સખત વિરોધ કરીએ છીએ. હોદ્દાને વડે પ્રધાન સાથે આફ્રિકાના વડા

પ્રધાન સાથે એક જ ઝોરડામાં બેસે એ તમને કદાચ નહીં બને. પણ એ વાત સાથે હું મળતો નથી થતો. પણ હું જણાવવા ઇચ્છું છું કે તેના ઇલાવડા-પણાના માનસને લીધે. સાથે આફ્રિકાના વડા પ્રધાનને આ બીજા નહીં બને.

"આથી હું ઇચ્છું છું કે, કોઈ અથવા કડવાસનો ભોગ બની આપણે કૌમનવેદ્યમાંથી નિકળી જવાની કાંઈ જરૂર નથી."

કૌમનવેદ્યના વડા પ્રધાનોની પરીપદમાં પંડીત નહેરૂ ફરલુઅર્કને મળશે અને દક્ષિણ આફ્રિકાનો પ્રશ્ન ચર્ચા કરે તેનો અચ્છકાર કરશે એવી દીકાને તેઓએ જવાબ આપ્યો હતો.

હીંદની પ્રગતી માટે

નેશનલ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન ન્યુ દિલ્હીમાં જણાવ્યું કે, ૪૫૦થી ૪૫૫ કરોડનો આ વર્ષનો અમારો અંદાજ છે. જેમાંથી ૨૩૦ કરોડ મધ્યમ સરકાર આપશે અને બાકીના રાજ્યોની સરકારે ઉભા કરવાના છે. આ વિષે બોલતા વડા પ્રધાન પં. નહેરૂએ જણાવ્યું હતું કે મને તેવી મુશ્કેલીઓ હોય તે પણ શ. ૪૫૦ કરોડની સપાટીએ વળગી રહેવાનું મોળ મજાશે. કોર્પોરેશન આ નિર્ણય પર એટલા માટે આવી છે કે તેણે બીજા ડેટલાક નિર્ણયો પણ કર્યા છે તે એ નિર્ણયોને અમલમાં મુકવા હોય તે ૪૫૦ કરોડની સપાટીને વળગી રહેવાનું આવશ્યક છે. આ નિર્ણયો અનાજના આખા વેપારનું સમાજવાદીકરણ કરવાને લગતા ગ્રામ સહકારના પાયા પર નવા સહકારી કાર્યક્રમના વિસ્તાર અને વિકાસને લગતા છે.

મહાગુજરાત ચળવળ

મહાગુજરાતની અમદાવાદની ચળવળમાં સરદાર પટેલના પુત્ર શ્રી. ડાલાબાઇ પટેલ જોડાયા હતા તેમની અને ડોટેલાક પટેલની ધરપકડ બીજા ૧૧ સત્યાગ્રહીઓ સાથે પકેલી જન-યુ-આરીના કરવામાં આવી છે. ૧૩૬ દીવસથી આ સત્યાગ્રહ ચાલુ છે અને ૧૬૦૦ લોકો આમાં પકડાયા છે.

કેરાલા

કેરાલાના એક કોમ્યુનિસ્ટ ધારા સભ્યને મારવાના ગુન્હા અંગે પકડવામાં આગા હતા. જન્ને જણાવ્યું હતું કે એમને વૃણીજ કુરતાં અને ત્રોછાઇ બતાવી હતી. જન્ને વધુમાં જણાવ્યું છે; આવા ગુન્હા માટે જલની શિક્ષા એજ એક સૌથી ઉત્તમ શિક્ષા મળ્યા, પણ તેઓને ધારાસભામાં હાજર રહેવું જોઈએ તેથી ૩૦૦ રૂપિયા દંડ કક્કું છે. દંડ નહીં બરે તે ૩ માસની સાદી કાદ બોજવવી પડશે પોલીસને મારવાનો આરોપ તેમની પર હતો.

લશ્કરી સત્તા હિંદ માટે ચોગ્ય નથી

ભારતના રક્ષણ ખાતાના પ્રધાન શ્રી કુબ્જમેનને જણાવ્યું કે લશ્કરી સત્તા, હિંદ માટે ચોગ્ય નથી અને એમ કરવાનું જે કોઈ જોખમ ઝેડશે તે તે ભયંકર પરીણામ લાવશે. દીલ્હીમાં એક સભામાં તેઓ બોલી રહ્યા હતાં વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે, આપણી સરકારની રાજ્યસભાની રીત ધર્મી જોરદાર છે. આપણે લશ્કર બાળેલું અને સાઈ ફળવાયલું છે. તેઓ રાજ દારી હોવામાં પડતાં નથી. આથી લશ્કરી સત્તા માટે વિચારવું એ મુખ્ય પણ છે. અને પરીણામે લોકોના નામરીકે હકો જતા રહે છે."

નાનામાં નાનું નહેરૂનું બાપણ

એક ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ કમીટીએ ગોહવેલો સંસ્કૃતીનો કાર્યક્રમ ઉધાડો મુકતાં પંડીત નહેરૂએ નાનામાં નાનું બાપણ કહ્યું હતું. તેઓએ કહ્યું, "હું ધણા આનંદથી આ કાર્યક્રમને ઉધાડો મુકું છું અને આશા રાખું કે તમે તેમાં રસપુર્વક ભાગ લેશો." અને રટેજ પરથી ઉતરી હરતા હરતા પોતાની બેકમાં બેસી ગયા. જાહેર જનતા પુખ આશ્ચર્યથી મુક બની મઈ. પણ તરનજ જન્યુત થઈ તાળીઓથી તેમને હસીને વધારી લીધાં.

શિવાજીનું પુતળ

નામપુર સીટીમાં એક શિવાજી મહારાજનું પુતળ પંડીત નહેરૂએ ઉધાડું મુક્યું હતું કે જે ૧૫ ફીટ ઉચું હતું. આ પુતળ ૫૦૦૦૦ ને ખરચે એક કુટુંબે બનાવી નામપુર કોંગ્રેસની માદગીરીમાં બેટ આપ્યું હતું.

નહેરૂએ જણાવ્યું કે; "મને વખતે આપણે અહીં મળ્યા ત્યારે અગત્યનો દરાવ આપણે ધડ્યો હતો કે જે દરાવ આપણે આઝાદીને માર્ગે લઈ મયો હતો. હું આશા રાખું છું કે દેશ માટે લડનાર દેશના મહાન પુત્ર શિવાજીનું પુતળ તમને દેશ માટે પ્રેમ અને ત્યાગની પ્રેરણા આપશે. અને આ કોંગ્રેસ તમને સંમહણને માર્ગે લઈ જનાર બનશે."

—રેવેનમ ૩૦૦ સાણસો પાણીનું પુર આપતા તણાઈ ગયા હતાં. ગામકુ નાનું હતું અને રાતના અવાનક તળાનની પાળ ફાટતા પાણી ધસી આગા હતાં.

—મી. ન્યુયાને જેઓ આકરાની પરીપદમાં ભાગ લેવા ગયા હતાં તેમને સાથે આફ્રિકાની સરકારના જસુસ તરીકે માનવામાં આવ્યા હતાં.

ગુજરાતી મહિલા મંડળ ડરબન

ઉપરોક્ત મંડળની સુદૃષ્ટી સભા તા. ૧૨-૧૨-૫૮ના શ્રીમતી રેવાબેન પરેલના પ્રમુખ પદે પ્રિન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ નો 'પરેલ હોલ'માં ભરવામાં આવી હતી.

મંડળના મંત્રીશ્રી શ્રીમતી ઉર્મીલા પરેલે પોતાના હેવાલ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. ખીજા અનેક મીટીંગો ઉપરાંત મંડળે રોપ મહોત્સવ ત્રણ દિવસ ખુબ ખામ કુમથી ૧૯૫૬માં ઉજવ્યો હતો. હાલમાં મંડળમાં ખુબ નિરત્સાદ હોવાનું પણ તેમને જણાવ્યું હતું.

ખમનચીને હેવાલ શ્રીમતી દિવાળીબેન ડાલાબાઇ વતી શ્રીમતી સુશીલા આંધીએ વાંચ્યો હતો. મંડળની આવક ૭-૦-૬ હતી જ્યારે ૮ વર્ષ પૂરે મંડળની સુદૃષ્ટી યજ્ઞ હતી ત્યારે ત્યાર પછી શ્રી અને આરતી તથા ખીજા બેટા મેગની મંડળે પોતાની આવક ધોને ધમે વધારી હતી. મંડળે અનેક પ્રસંગોએ પોતાથી ખનતી નાણા મદદ પ્રત્યેક દેશ દિતના કાર્યો માં આપી હતી. મહોત્સવ પ્રસંગે દુબઈ અને નાટક વિગેરેની આવકના મળી મંડળ પાસે કુલ ૫૪૫-૧૧-૧૦ રકમ હતી. મહોત્સવનો કુલ ખર્ચ અને ખીજા નાના પરચુરણ ખર્ચ બાદ

કરતાં મંડળ પાસે આને ૨૫૦ બાકી છે. નવા અમલદારોની સુદૃષ્ટી ત્યાર બાદ શરૂ થતાં નિચે મુજબ સુદૃષ્ટી હતી.

પ્રમુખ : સુશીલા ગાંધી ઉપ-પ્રમુખો શાંતાબેન ભીમબાઇ, રેવાબેન પરેલ, દિવાળીબેન ડાહર, રળાયાતબેન મનજી તથા પુષ્પાબેન દેશાઇ,

મંત્રીઓ શ્રી શારદાબેન કેપીટન અને કાંતાબેન હકકર.

ખમનચી : શ્રીમતી દિવાળીબેન ડાલાબાઇ દિરાબેન દેશાઇ.

સભ્યો : સીતા કુચેશીયા, ઉર્મીલા પરેલ, વિલાસ મહેતા, હંસા દેશાઇ, શાંતાબેન દવારામ, શાંતાબેન નરસીંહબાઇ, રૂખીબેન નોત્તમ બાઇ, સવિતા દેશાઇ, મણીબેન મ. પરેલ, જ્યથી દેશાઇ, જ્યાબેન. જ પરેલ, જ્યા. ન. પરેલ, કમળાબેન ભગવાનદાસ, મંહાબેન લક્ષ્મીબાઇ, નિર્મળાબેન દેશાઇ, પુષ્પા આંધી, કાંતાબેન પરેલ, જયમતીબેન નરદેવ બાઇ, શાંતાબેન કાળીદાસ, મજરાબેન સોની, અનપૂષ્ણી ડાહર, મલકુરરબેન લાખાણી, મણીબેન મીસી, માણીબેન ડાલાબાઇ

સંરક્ષકો : શ્રી મેનાબેન પરેલ, આનંદીબેન દેશાઇ, લાકુબેન મકનજી, ડાહીબેન મ. પરેલ, કમળાબેન દેશાઇ, મંહાબેન રબપુત, બીખીબેન વનમાળી, અંબાબેન કેપીટન અને મણીબેન રણછોડજી.

ઉપરોક્ત સુદૃષ્ટી બાદ સભામાં સંસ્થાના જુના મંત્રી શ્રીમતી પાર્વતીબેન દેશાઇના અવસાનની હઠી નોંધ લઈ શોક દરાવ તેમના આપ્તજનોને મોકલ્યો હતો. અને હેલા ત્રણ વર્ષથી સભાઓ માટે તેમજ સંસ્થાના કામ માટે ગમે ત્યારે પોતાનો 'પરેલ હોલ' વાપરવા દેવા માટે શ્રી અને શ્રીમતી જ્યંતીલાલ પરેલનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

હનીફ મહમદે દુનીયાનો રોડ તોડી નવો રોડ ૪૯૯ રન કરી સ્થાપ્યો છે. આ પહેલાનો રોડ બ્રેકમેન ડે ને પપ વર્ધનો હતો અને જ કલાક માં ૪૫૦નો રોડ કર્યો હતો.

હનીફ પાંચમાં બેન્ક ટ્રેન છે જેમાં એ ૪૦૦ ઉપર રન કર્યાં-હતાં. ખીજા બેરટમેન (હીંદ) ખી. ખી. નીમખારકર, જેઓ ૪૪૩ રને માહારાષ્ટ્ર વિરુદ્ધ પશ્ચિમ હીંદમાં ૧૯૪૮-૪૯માં જીત્યા હતા. કરનલ ખીલ (આસ્ટ્રેલીયા) અને ૪૩૭ રન ૧૯૨૭-૨૮માં કર્યો હતો. આર્ચી મેક્લીરને (ઈંગ્લંડ) ૪૨૪ રન ૧૯૨૬માં કર્યો હતો.

વધારેમાં વધારે રોડ, ૬૨૮નો ૧૯૬૬માં જ કલાક ૫૦ મીનીટમાં એ ધ. ને મોલીનસે કર્યો હતો.

સ્પોટ્સ

કરાચીમાં રમાતી ક્રીકેટ મેચમાં

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયલન, રેઠમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, સીએ બાળકો અને પુરો માટે ભ્રતમ નવના લુલન જર્સી, પ્રલોવર, કારડીગનસ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીક, ખીબ્સ, બ્લેન્ડેટસ, શોલ્સ; નેપર્જનસ વિગેરે.

ફરેક નવના માલ માટે તપાસ કરવા લલામબુ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસખર્મા.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

પુશ ખબર

તમારા ખર્ચેલા પૈસાનું પુરૂવવતર મેગવો. દેશમાંથી આવો કે દરિયાપારથી, ફરવા માટે આવો કે ખીજનેસ અર્થે, પણ દરબાન આવવાનું અને તો ઉમંગ ભેરુ આલ્યા આવો.

પણ ક્યાં ?

નામ અને શરનામું તમારી ડાયરીમાં લખી રાખો

માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજીટેરીયન લોન્જ

૧૨૬-૧૨૮ પ્રિન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, — ડરબન. — ફોન : ૬૭૫૭૧.

કારણ

આ એક એવું સ્થળ છે કે જ્યાં સ્વચ્છતા, સુધડતા, સુખવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે અને જ્યાંથી સ્ટેશન બહાર, બંદર નજીક પડે છે જેથી સમયનો ખચાવ અને હરવા ફરવામાં મોજ આવે છે ?

- (૧) બહાર ગામ કે પરદેશથી આવનાર પેસેન્જરો માટે અગાઉથી ખબર આપણો તો રહેવા સુવા માટે રીઝર્વેશન થઈ શકે.
- (૨) મોજનના પ્રખંધપર ભતિ દેખરેખ રખાય છે.
- (૩) લગ્ન અને તહેવારો માટે ફરેક ભતની સ્વાદિષ્ટ, સાત્વીક મીઠાઈ શુદ્ધ ધીમાંજ બનાવીએ છીએ.
- (૪) બહાર ગામના એકંદોષ પરુતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે. એક વખત ઓડર આપી ખાત્રી ફરવા લલામબુ છે.

પત્થરનો ચહેરો

અનુવાક : હાથેરાય માસ્તર (જો'બર્ગ)

(અપા અંકથી ચાલુ)

માએ તેને એક વાત કહી કે જે પોતે અરનેસ્ટ કરતાં પથુ નાની હતી ત્યારે અરનેસ્ટની ઘોંટીયા પાસે સાંભળી હતી. એ વાત કંઈ જુતકાળ માં બની અથવા બનાવની ન હતી પથુ એ બનાવ તો હજી બનવાનો હતો! અમે તે હોય, પથુ આ વાત એટલી તો જુની હતી કે તેને એ ખીણનાં અસહન આરિવાસીઓ પથુ ભણતા હતા અને તેમને તેમના પૂર્વ જોએ એ વાત કહી હતી. તેમના પૂર્વજો કહેતા કે પહાડ પરથી વહેતા અજીઓમાંથી અને કુંકાતા પવનમાં થી આવતા અવાજોને તેમણે સાંભળ્યા હતા. એ અવાજોનો સાર એ હતો કે બલિષ્ઠમાં એક દિવસ એ ખીણના વિસ્તારમાં એક ખાણકનો જન્મ થશે, જેનો ચહેરો એ પત્થરના મહાન ચહેરાને મળવો હશે. તે ખાણક આમજા જતાં તેના જમાનાનો સૌથી મહાન પુરુષ બનશે. ક્રકત જીવવાણી લોકોને જ નહીં પથુ જીવાનીવા એને પથુ એ ક્યનમાં ખુબ શ્રદ્ધા હતી અને એવા ચહેરાવાળા માણસને જોવાની તેઓ સૌ નિરંતર આશા સેવતા હતા. પથુ કંટલાક, જેમણે કુનીયામાં ઘણું જીવું ભણ્યું હતું અને એવા ચહેરાવાળા માણસને જોવાની આશામાં રાહ જોઈ જોઈને ચાકી ગયા હતા, તેઓ કહેતા કે આ તો માત્ર જોડી કાઢેલી વાર્તા છે, હજી સુધી એ ભવિષ્યવાણીનો મહાન પુરુષ ક્યાંય કોઈપણ જગ્યામાં આવ્યો ન હતો.

“જો આ, મારી વદાલી મા!” અરનેસ્ટ ગેલમાં આવી જઈને બોલી ઉઠ્યો, “એવો મહાન પુરુષ આવે ત્યાં સુધી હું જીવતો રહીશ ક?”

તેની મા એક પ્રેમાળ અને વિચાર વંત સ્ત્રી હતી. તેને જાણ્યું કે પોતાના નાના ખાણકની આ આશાઓને નિરાશા માં ન ફેરવવી તેમાં જ ઉદાપથુ રહેલું હતું. તેથી તેણે એટલું જ કહ્યું. “કહામ તું તેને જોવા પામીશ.”

માતાએ કહેલી વાતને અરનેસ્ટ હદી જુલ્યો નહીં. જ્યારે જ્યારે પથુ તે એ પત્થરની વિશાળ મુખાકૃતિ તરફ જોવા ત્યારે તેને એ વાત સાંભરી આવતી. તે જો લાકડાનાં ધરમાં જન્મ્યો હતો તે જ ધરમાં તેની બાલ્યાવસ્થા પસાર થઈ. તે ધણે જ કહ્યાં અરે હતો અને પોતાની માને ધણી રીતે મદદ કરતો. પોતાના નાના નાના હાથ વડે તે ધણી સહાય કરતો. પથુ પોતાના ખ્યાર વડે તો તે એથી જે

વધુ સહાયરૂપ બની રહેતો. આ પ્રમાણે એ આનંદી સ્વભાવના અને વિચારવંત છોકરાએ કિશોર અવસ્થામાં પ્રવેશ કર્યો. તે સ્વભાવે શાંત હતો. ખેતરમાં તડકે કામ કરતાં કરતાં તેની આમડીનો રંમ પથુ રહેજ બદામી થઈ અથો હતો. રુકુલીમાં વધુ અને વધુ બહુતા છોકરાઓ કરતાં તે વધુ દોશિયારી દાખવતો હતો છતાં અરનેસ્ટ ને બહુવાવના પેલા પત્થરના ચહેરા સિવાય ખીણે કોઈ શિક્ષક ન હતો આખો દિવસ સખત કામ કર્યો પછી તે કલાકો સુધી એ ચહેરા સામે મીટ માંડીને બેસી રહેતો, તે ત્યાં સુધી કે જ્યારે તેને મનમાં યતું કે ચહેરાએ તેને જાણખી લઈને તેના તરફ ઉઠાસિત વદને વહાલભરી દષ્ટિએ જોયું, અને પોતે ઉત્સાહિત થઈ જતો. એ ચહેરા અરનેસ્ટ પ્રત્યે ખીળ લોકો કરતાં કોઈ જુદી નજરે જોતો ન હતો. પથુ અરનેસ્ટની માયાજીતા અને સાદાઈ ભરી શ્રદ્ધા ને લીધે તે એ ચહેરામાં ખીળ કરતાં કંઈક વિશેષ જોઈ શકતો હતો. આમ તો સૌ એ ચહેરાના પ્રેમના ભાગી હતા છતાં અરનેસ્ટને તેમાં અનોખો ભાગ હતો.

આ વખતે એ ખીણના રહેવાસીઓ માં વાત ઉપડી કે પેલી જમાના જુની ભવિષ્યવાણી મુજબ છેવટે એક મહાન પુરુષ પાકશે હતા કે જેનો ચહેરો એ પત્થરના ચહેરા જેવો જ હતો. એવું જાણવા મળે છે કે એ ખીણનો એક જુવાન રહેવાસી વધે પહેલાં દુર દુરનાં એક શરદમાં જઈને વસ્યો હતો. ત્યાં થોડા પૈસા કમાઈને તેણે દુકાન ખોલી હતી. હું એ કહી નકરી નથી કરી શક્યો કે એનું નામ ગેથરગોલ્ડ (gathergold) એ તખલ્લુસ હતું કે પછી એવું સાચું નામ હતું. જાતે કામચરો અને ચતુર હોઈને અને વિધાતાએ અર્પેલી અહમ્મત ચકિતઓ વડે તે ધણે જ જનવાન વેપારી બન્યો અને વહાલોના એક મોટા કામલાને તે માલિક થયો. પૃથ્વી પરનાં બધાં જ દેશોએ જાણે તે એક માણસના ધનના દમલાને મોટો ને મોટો બનાવવા માટે એક ખીળ સાથે સમજુતિ કરી રાખી હતી. ઉત્તરપૂર્વ પાસેના યંડા પ્રદેશો એના પર કીમતી ફર મેકલાવી એને વધામણી આપતો. અરમ અરમ આ-ક્રિડાને પ્રદેશ, નદીઓમાંથી મળી આવતી સોનેરી રેતી અને જન્મમાંથી દાખી-દાંત મેળવીને તેને પહેંચાડતો. પૂર્વના પ્રદેશોમાંથી તે મરી-મસાલા, કપડા, ચા, હીરા અને અન્ય ચમકતા

મોતી મંઆવતો. સમુદ્ર પથુ કંઈ જ જમીન કરતાં ઉતરે તેવા ન હતો. મોટી મોટી વડેલ માહલીઓ મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડને સમુદ્ર પાસેથી મળતી, જેમાંથી તેલ કાઢીને તે ખુબ ખુબ પૈસા બનાવતો. બસે ને એક વસ્તુ અમે તેવા રરૂપમાં હોય, મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડ સહેલાઈથી તેવું સોનામાં રૂપાંતર કરી દેતો. તેના વિશે એવું કહેવાતું કે જે જે વસ્તુને તેની આંગળી ઓળો સ્પર્શ થતો તે ચમકી ઉઠતી અને પીળી થઈ જઈને તરત ધાતુના પૈસામાં રૂપાંતર થઈ જતી. મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડ એટલો તો ધનવાન બન્યો કે તેની આખી દોલતને ગણતા સો વર્ષ લાગે! હવે ધરડો યતાં તેને પેલી ખીણમાંતું પોતાનું વતન માદ આવવા માંડ્યું, અને એણે પોતાની છ'છીનાં છેલ્લા વર્ષો ત્યાં રહીને ખાળવા વિચાર કર્યો. આ કારણસર તેણે એક કાબેલ શિલ્પીને એ ખીણમાં મોકલી એવો બધ્ય મહેલ બંધાવ્યો કે જે તેના જેવા ધનીકને જ શોભે.

હું ઉપર કહી અથો તે પ્રમાણે ખીણમાં એવી વાત પ્રસરી રહી હતી કે જેની આટલા લાંબાં વખતથી રાહ જોવાઈ રહી હતી. ભવિષ્યવાણીને મહાનપુરુષ મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડ હતો જેનો ચહેરો પેલા પત્થરના મહાન ચહેરા જેવો જ હતો. મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડના બાપાએ બંધાવેલા જીના મકાનની જગ્યાએ વિશાળ મહેલ બંધાઈ અથો જોયો ત્યારે લોકો મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડને એ મહાન પુરુષ છે એમ માનવા લાગ્યા. એ મહેલની દિવાલો બહારથી આરસપહાણુ વડે જડેલી હતી અને સૂર્યના તડકામાં એ એટલી તો પ્રકાશી ઉઠતી કે જેમ મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડ નાનપણમાં બરફમાંથી ધરો બનાવતો અને તાપ પડતાં એ ધરો પીમળી જતાં તેમ જાણે આ મહેલની દિવાલો પથુ પીમળી જવાની હોય એવો આભાસ કરાવતી. એ મહેલનું છત ભાત ભાતની કળામય શિલ્પકળા થી શણુકારાયેલું હતું. ઉંચા ઉંચા ચાંબલા, ચાંદીના નકુચા જોડેલા મોટા મોટા દરવાજા કે જેવું કીમતી લાકડું દરિયા પારના દેશોમાંથી મંઆવવામાં આવ્યું હતું. દરેક કોરડાઓની ખારી એ કાચની હતી અને તે એટલી તો સ્વચ્છ અને પારદર્શક હતી કે તેમાંથી જેવું કે પથુ એક લઢાવો માખવા જેવું હતું. એ મહેલને અંદરથી જોવા માટે બાજ્યે જઈને પરવાનગી આપવા માં આવતી હતી પથુ કહેવાતું કે એ મહેલનો અંદરનો ભાગ બહાર કરતાં ધણે જ વધુ વિરમધકારક હતો. ખીળ ધરોમાં જ્યાં લોખંડ અને કાંસાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ત્યાં આ મહેલમાં એવું વાપરવામાં આવ્યું હતું. ખાસ કરીને મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડનું ચપન

વડ સોનાથી એટલું તો જળહળતું કે કોઈ પથુ સાધારણ માણસ તેમાં આંખો મીચી ન શકે પથુ ખીણ તરફ મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડ એના ધનમાં એટલો તરખોળ બન્યો હતો કે સોનાની અમકદમક વગર તેની આંખો એક મટકું જે ન મારે! વખત જતાં એ મહેલનું બાંધકામ પુરું થયું. તેમાં જીનમ જાણે જુનીચર વસાવવામાં આવ્યું. એ પછી નોકર ચાકરોની ટોળી એ મહેલમાં કામ કરવા આવી પહેંચી. છડીદાર પથુ આવ્યો અને સૌને ખબર હતી કે મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડનું ઠાં-માઠ બન્યું આપમન સુખાસત વખતે થશે. આ દરમ્યાન આપણા દોરત અરનેસ્ટને પથુ ખબર પડી કે જે મહાપુરુષે દર્શન આપવાને પેઢીઓ વહી જવા દીધી તે આખરે પોતાની ખીણમાં દર્શન આપવા આવી રહ્યા છે, તેવું હૈયું કુલ્યું સમાતું ન હતું. અરનેસ્ટ હજી કિશોર અવસ્થા માં જ હતો. તેણે વિચાર્યું કે એવી દબરો રીત-રસમે છે જેના વડે, પોતાના અઠળક ધનથી, મીસ્ટર ગેથરગોલ્ડ પોતાને દેવ પુરુષ બનાવશે અને પેલા પત્થરના હાથખા ચહેરાની જેમ માણસ જાત પર તેની બલાઈને ખાતર ચકવર્તી રાજ્ય ચલાવશે. હટ શ્રદ્ધા અને આશા રાખનાર અરનેસ્ટને લોકો ની વાત સાચી માનવામાં જરાયે સંદેહ ઉત્પન્ન ન થયો બલકે પેલા પર્વત પરની મુખાકૃતિને મળતી આવતી એ મહાન વ્યક્તિને જોવાને તે ધણે જાતુર હતો. દંમેશ મુજબ જ્યારે અરનેસ્ટ પેલા મહેલ પત્થરના ચહેરા સામે દિગ્મુદ થઈ મીટ માંડીને બેઠો હતો, અને એની આંખોમાંથી વેરાતા અમૃત સમા સ્ખિતનું પાન કરી રહ્યો હતો ત્યારે તેણે રચના પેંડા ખખડતા સાંકળ્યા અને તે વળાંક લેતા રસ્તે ઝડપભેર નજીક આવી રહ્યા હોય એવું લાગ્યું.

(અપુરું)

ધુમ્રપાન કરશો નહીં વિચાર્યાંજાને ચેતવણી

લંડનની આખા દેશની સુધરાઈની સંસ્થાઓ તરફથી ખાણકો અને તેઓના વાલીઓને પત્ર લખી જણાવવામાં આવી રહ્યું છે કે તેઓએ ધુમ્રપાનની ટેવથી અજાણ્યા રહેવું કારણ કે તાબેતરના વર્ષોમાં ફેફસાના કેન્સર નાં રોગથી મરણુ પ્રમાણુ ખુબ જ વધી જવા પામ્યું છે. એમ જણાવવા માં આવ્યું છે કે સીગારેટ પીનારાઓ નાં ફેફસાને કેન્સરનું દર્દ લાગુ પડે છે અને એકબાર ધુમ્રપાનની આદત પડી પછી તે છુટીથી મુરોઝ છે એમ સ્પષ્ટપણે વિચાર્યાંજાને જણાવી દેવામાં આવે

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ શાળામાં તમારે યુદ્ધમાં આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુસ્તકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જવસ્તુ એજન્ટ

હોંદુસ્તાન અમર દુનીયાનાં કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ઈન્ડિયાઈ અમર નૈમીન માગે મુસાફરી કરવા વેર જ્યાં અમારી મારફતે હુજૂર હોય.

ઈંગ્લી, આગ, ચોરી, ફલ્લક, વાસ્તુમાત, ખેડખાસ, વિગેરેના નીમા અમે વતરાની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરચનલ ટેક્સ, દિસાખના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈન્કીયરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ચોરફલીયા અને રોડેસીયા ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આંબા અળખ, લીલી અળખ, રતાળ અને સુરણની ગ્રોસમ ચાલુ છે. આડુ પેની ૧૦ રતલ, લસણ શી. ૧-૬ રતલ.

પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપૂરી અને ચેવલી પાન બનર ભાવ, પોસ્ટેજ છૂટું. બારકોટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કેવર બારકોટ શી. ૧૧-૩ ૩૦૦.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ચોરડરો ઉપર પુરવઠા પ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ હોવાની ચોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેલજીયમ છુટ, ઘાઈર્નીબ્રુમ છુટ, વોલ્ફરામ, હૈરોઈન એસ્ટ, સાઈક વોલ્ફ ઓફીસ ડેસ્ક, છુક કેસ, ટેબલ, તકન કોષ્ટાખત લાને જરીરી છકશે. જાતે પધારી લાભ લેવા શુકશે નહીં.

—ગોક્સ, ટેબલ અને ફીચન હરેસર—

જો હમારી દેખરેખ નીચે તઈચાર યાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં વઈચાર રહે છે. માત્ર રોહડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંજાવો અને રેપાઈ આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હોંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી બલભાઈ રૂસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતનાં વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન:

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

નારી જગત

જાગો જાગો બહેનો

વિનોબાજી

હિંદી સ્ત્રીઓનું એક ખાસ રચાન છે. દશ હજાર વર્ષ જુનો હોંદનો ઇતિહાસ છે. એમાં સ્ત્રી ઉદારતા ક્ષેત્રમાં ત્રણ નામો સૌથી ઉચ્ચ ઠેરવે ચક્રો છે.

સૌથી પ્રથમ છે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન. સ્ત્રીઓ માટે એમને ને ક્યું છે તેનું રમરણુ આપણે પાંચ હજાર વર્ષોથી ક્યો ન કરીએ છીએ. દ્રોપદીના વચ્ચે હરણુ પ્રસંગે દ્રોપદીએ કૃષ્ણને પોકાર્યો. "તારા વિના મારું કાણુ છે? તું મારા દે ગોપીબંધ પ્રિય." ગોપીઓને ને પ્રિય છે અને નેને ગોપીઓ પ્રિય છે.

શ્રી કૃષ્ણનો ગોપી માટેનો પ્રેમ એ સ્ત્રી માત્ર તરફનો આર અને પ્રેમ બતાવે છે. બાઈ બની સ્ત્રીઓ માટે એમને ને ક્યો ક્યાં છે તે મહાભારત, ભાગવત આદિ ગ્રંથોમાં ઉમેશ માટે અમર રહેશે.

આ પછી મહાવીર સ્વામી થયા. એમના સંપ્રદાયમાં સ્ત્રી પુરુષને સમાન રચાન મળ્યું. પુરુષ નેટલા ન અધિકારો નેન ધર્મમાં સ્ત્રીઓને આપવા માં આળખા છે. આ અધિકારો આપ્યા તમીક, એલિક નહીં. આ કારણે મહાવીર સ્વામીના પુરુષ શિષ્યો હતાં સ્ત્રીઓ વધારે સ્ત્રીઓ હતી. એજ પ્રથા આને પશુ શરૂ છે.

મહાવીર સ્વામી પછી ૪૦ વર્ષબાદ ભારતમાં મોતમ થયા. એઓ માનતાં સ્ત્રીઓને સન્યાસ ન આપવો પશુ એક દીવસ એમના એક માનીતા શિષ્ય આનંદ એક સ્ત્રીને દિક્ષા આપવા મોતમ બુદ્ધને આગ્રહ કર્યો. અને બહીતા બહીતા એ સુચનાને શુદ્ધ ભગવાને અમલ કર્યો.

રામકૃષ્ણ પરમહંસના સંપ્રદાયમાં એકજ સાધવી હતાં અને તે તેમના પત્ની ચારદાદેવી ઘણા વર્ષો સુધી આ સંપ્રદાયમાં એનેને દીક્ષા આપતી નહોતી પશુ હાલમાં ચાર એક વર્ષથી રામકૃષ્ણ મઠે એનેને દીક્ષા આપવાનું નકકી ક્યું છે.

ભગવાન શ્રી કૃષ્ણે અનેક સ્ત્રીઓને કુષ્ટોના પંજમાંથી ઉઠારી અને ભકિત માર્ગમાં પુરુષ અને સ્ત્રીને એકજ સપાટીએ લાવી અનાચકત અને નિર્ભય બાવે ભજતા શિષ્યબુધ્.

બુકકીપીઝ, ધનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીપરન્સ અને ધનસ્પોર્ટન્સ માટે મળે:

આર. વીકલ

૧૨ બાકલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ રોડ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ રોડ, બેંગાલોર-૧૬૫૪.

ત્યાર પછી એ ક્ષેત્રમાં ગાંધીજીનું નામ ચમકે છે. ગાંધીજીએ સ્ત્રીઓને પ્રવરમાત્રમમાં જ વાનપ્રસ્થ થઇ સ્ત્રી પુરુષના સંબંધને નિર્મળ અને ઉચ્ચ કર્યો. સ્ત્રીઓને રાજકીય ક્ષેત્રમાં અને સામાજિક ક્ષેત્રમાં ધુમતી કરી. અને હવા ઉભસતી નેમ નિર્દોષ સંબંધની ભાવના બધે ફેલાવી. સ્ત્રીઓ હવે ભગી છે. પશુ વધુ ભગવાની જરૂર છે.

સુખની શોધ

માનવ જાતને અતંત પુરુષાર્થ 'સુખની શોધ' માટે છે. જાત માં ને કાંઈ પ્રગતિ થઇ છે અને થવા ની તેના યુગમાં પશુ આ શોધ જ રહી છે.

ઇદ્રિયોને રચિકર તે સુખ, અરચિકર તે કુઃખ આ આમ પ્રત્યેક ઇદ્રિયને ગમતી વસ્તુઓ મેળવી આપવા માટે માનવે ડેટડેટલી પ્રયત્ન કર્યો. હાય પમથી મર્યો; તેથી પૂરું ન થયું તેા પશુને ઉપયોગમાં લીધાં; વિદ્યાન યુગમાં તેણે યંત્રને કામે લગાડ્યાં. આ બધું જ ઇદ્રિયને ગમતી અનુકૂળ આવતી વસ્તુની પ્રાપ્તિ માટે અને તે પ્રયત્નો ચાલી જ રહ્યા છે.

પશુ શું ઇદ્રિયને ને મમે છે તેમાં જ સુખ છે ખરું એ જ સુખની આખરી વાત છે. માણસ જરા ઉડે ઉભયો તેણે શોધી કાઢ્યું કે, સુખ કરતાંય ખીજ વધારે અગત્યની ચીજ છે અને તે આનંદ સુખ એ તેા માત્ર સાચા આનંદનો જ આભાસ છે. આભાસ પશુ નથી. સુખની સાથે કુઃખ નોડાયેલું છે. એટલે વિકસીત માનવે નવો પુરુષાર્થ આરંભ્યો સુખથી પર એવા આનંદની પ્રાપ્તિ માટે. આ આનંદ અદ્ભુત વિશેષતા છે. તેને ઉપભોગવા માટે નથી તેા ઇન્દ્રિયોની જરૂર કે નથી તેા સાધન સામગ્રીની જરૂર પશુ આનંદમય જીવન એક એરી ચાવી છે કે જે કુઃખ ઉપર વિભ્ય મેળવે છે. અને સુખના અતિ-રેકથી છલકાઇ જતા માનવને વિચાર કરતો કરી ક્રો છે.

એક માણસ વજનની પોટલી લઇને ચાલે છે. તે થાકી ગયો છે. ખીજો માણસ રસ્તેથી પસાર થતાં તેને જુએ છે. તે પેલાની પોટલી ઉપાડી લે છે. બોલે તેના માથે આવે છે થરીરને તેના ભાર લાગે છે. પશુ તેના દિલ માં આનંદજ્વ રેલાય છે. આમ કુઃખ આનંદમાં ફેરવાઇ જાય છે. એટલે માનવજીવનની સાચી પ્રગતિ સુખની શોધ હોઇ શકે નહિ. જરૂર એક પમથિયા તરીકે તેના ઉપયોગ થઇ શા; પશુ જીવનની ખરી મજા તેા આનંદમાં જ છે. તે ક્યાં છે? શામાં છે?

દાનાઈ

યુરોપમાં આવેલ સ્વીટઝરલેન્ડ પ્રદેશ ના જીનીવા શહેરમાં એડોનો નામ નો પેસાદાર માણસ રહેતો હતો. તે અરીખ લોકો ઉપર અત્યાચાર જીવનવા માં કશું બાકી રાખતો ન હતો. તે શહેરમાં યુવતી નામનો એક અરીખ જીવન રહેતો હતો. તે એક દિવસ અરીખોનું ઉપરાણું લઇને એડોનોની સામે થયો.

એડોનો એવું આજું વર્તન ક્યાંથી સાંધે? તેણે પોતાના પેસાના બને યુવતીની ને કંઈ શોડી ધણી માશ મોહકત હતી એ બધી ભત કરી દીધી અને યુવતીને આરિક્કૂ દેશનિકાલ કરાવ્યો!

યુવતી તેા સાહસિક અને હિંમત વાન જીવાન હતો. તે આવી આરત થી જરાયે ડગો નહીં. તેણે તેા આ-ક્રીકામાં વેપાર રોજમાર ખેડી સારી મિલકત ભેગી કરી.

હવે એવું બન્યું કે, એક દિવસ એક ગોરા ગુલામ તેની નજરે પડ્યો. તેણે તપાસ કરી તેા જણ્યું કે, તે ગોરા ગુલામ ખીજું કાંઈ નહીં ને અત્યાચારી એડોનોની પુત્ર હતો! એટલે યુવતી એના માલિક પાસે ગયો અને તેણે મોટી રકમ આપીને એડોનો ના પુત્રને ગુલામગીરીમાંથી મુક્ત કર્યો. પછી યુવતીએ તેને કહ્યું: "બાઇ, હવે રાજ્યપુશીથી તું તારે દેશ જા. તારો પિતા હવે ધરડો થયો છે અને પુત્ર અચકત પશુ થઇ ગયો હશે. એને તારી જરૂર હશે જ. તારા પિતા ને મારા પ્રણામ કહેજે."

અદ્ભુત રમકડું !

લે. કરસનદાસ પ્રજાપતિ (ભે'બગ') (ચિક્ષક : શ્રી મહેક જીવજગતી શાળા)

બંધુ બપોલીએ હક પકડી, "બાપા લાવી દેઈ રમકડાં. અમારી કને એકે નથી, રમેશ પાસે ડેટલા બધાં! અમને ન રમવાનું એકે, ખીલ ડેવા હસ્તાં-કુલતાં! બાપુ જરૂર જોઈએ આને, હવે નથી અમે રહેવાના." બાપુ ડે છે, "આણી હઈય, હા, એવું રમકડું તમને કહી તમે ન જોઈું હોઇ, વાહ! વાહ! ડે'ગો તમે! આ રમકડું એવું છે તે, 'બાપુ' પશુ સાથે રમતા." "ડેવું અદ્ભુત એ છે તે! 'બાપુ' પશુ સાથે રમતા. બાપુ કહે છે, 'બધીરજ ધરો, હું લાવી દઉ છું તે,' એમ કહીને પેટી ઉઘાડી, તથું વાંદરાં વાણું લાવે છે! "જુઓ આ રહું રમકડું, તમને એ ગમે છે?" "અરે, વાહ રે! આ તે કંઈ, એમાં તથુ વાંદરાં છે!" "હા! એ તથુ વાંદરાંવાણું, 'બાપુ' હમેશ સાથે રાખતા. આ વાંદરાં ઘણા છે સમજું, જાણો છો એ શું ડે'તા? મોટું બંધ કરી મે લો વાંદરાં, સોને શિખામથુ દે છે: 'કદી હોઇનું જુઈ ન મોલો, સોને લાવો ઉતત પથે; બંને આંખ ડાંકી કહે-છે: 'જુઈ કદી ન મો'તું જુઓ' જાન મંધ કરેલો શિષ્ય દે છે: 'જુઈ કદી ન મો'તું સાંભલો.' છે ને રમકડું ડેવુ સાઈ, નહીં આજુ' હોયે ડે' પાસે, એ થકી તમે રમજો ન્યાઈ, ધરજો શિષ્ય સ્ત્રીની કાને."

* બાપુ=પૂ માધીજી.

જાણવા જોમ

શાહીના ડાઘ પર રાધિકા ચોખા ધસવાથી ડાઘ સહેલાઈથી નીકળી જશે.

* * * છરી ચાપુપર પ્યાજનો રસ ઓપક વાથી કાંટ દુર થશે.

* * * મરમ કરેલા તેલમાં વિનીમર-શરોા સરખે બાગે મેળવી પુત્ર હલાવી ફેનિચરને લખાડવાથી ફેનિચર પોલીથ ની મરજ સારે છે.

* * * સમસ્ત હોંદમાં રોજના ૨૦ હજાર બાળકો જન્મે છે.

સુવર્ણ મોકિતકો

સુખ જ એક એવું છે કે તમારી પાસે એ ન હોય તોય તમે એ ખીજને આપી શકો છો.

* * * ડોષને સ્ત્રી આદત હોય છે કે એ ખીજ પર નાનો ઉપકાર કરે છે અને સ્ત્રી મળના આઇ લગી માનતી કરે છે.

સમાચાર સંગ્રહ

—ભારતે ખીલ પંચ વર્ષિય યોજના માં લગભગ ત્રણ અબજનો કાપ યુક્તિવાળું નક્કી કર્યું છે.

—યુનેસ્કોની યુનીસેફ તરફથી રાજકોટ માં આશરે ત્રીસ લાખની ડેરી ખોલાશે.

—બૃહદ મુખ્યમાં એક અઠવાડિયામાં ૨૬૯૬ નવમે છે અને ૧૯૫ મરે છે.

—ભાવનગરમાં એક ઉદ્યોગીક નગર થશે કે જેમાં ભત ભતના ઉદ્યોગો તું શિક્ષણ આપારો.

—વિદેશી ધડિયાળના કારખાનાનાં સહકારથી મુંબઈની શીનીક્ષ વેચ કુ. ભારતમાં કાંડા ધડિયાળો બનાવવા શરૂ કરનાર છે. જેના માટે એક પ્રાઇવેટ લીમીટેડ કુંપનીની રચાવના કરવામાં આવશે. આ કુંપનીની ચાપણ આશરે ૫લાક લાખ રૂપિયાની હશે. અને સમગ્ર યોજના આશરે ૩૦ એક કરોડ ની રહેશે. જેમાં વિદેશીઓની ભાગીદારી આશરે સમાન રહેશે.

—ગુજોળ પછીથી વડોદરામાં વડસર પટ્ટીમાં માંત્ર છસો જ કુટની ઉડાઇએ તેલ, ગેસ વગેરે મળી આવ્યું છે.

—મુંબઈ રાજ્યમાં પંદરપુરમાં તાજી સુંટણી થતાં મહારાષ્ટ્ર પક્ષ જીત્યો છે.

—રાજસ્થાનમાં આ વરસે પાક સારો થશે એમ મનાય છે. ગલ્લેલ ખરેખરે પારાસભામાં જાવી ગયો છે.

—યુ.પી.માં શ્રી જીવલક્ષ્મીદેવ ગુપ્તા પ્રધાનોના રાજનામાથી ડોઝિસ ચિંતામાં પડી છે.

—ડોઝિસે ખેતીમાં કોષ્ટકો વીએ સરતે ભાવે ખેડૂતોને આપવાની અને રાહત આપવાની ભારત સરકારને જવાબજી કરી છે.

—જમશેદપુર પાસે તાંબાના ખડકોની કારખાનામાંથી "યુરેનિયમ" મળી આવ્યું છે.

—કેરળ સરકારે કેરળમાં અલ તંગી, અને ગીચ વસ્તી હોવાની જાહેરાત કરી છે.

—નામપુરની ડોઝિસનો પરીપદ વખતે શ્રીમ સ્ટારીએ કલ્ચરર શો રાખ્યો હતો તે વખતે મેદનીએ પ્લેટફોર્મ તરફ ધસારો કર્યો ત્યારે એમીએ અને જાળકોને બચાવવા પોલીસને લાકી ચાલ કરવો પડવો હતો. જેમાં ૧૦ નેટલા લોકો ધવાયા હતા: પોલીસો અને સ્વયંસેવકો સાથે પંડીત નહેરૂ અને મુંબઈના વડા પ્રધાન ચોવાણે પણ મેદનીને રોકવા પ્રયત્ન કર્યો હતો.

—ચીનમાં થઈતું સખત મોજી કરી વળતા ૧૦૦૦ ચાઇનીસો કપડાને અભાવે મરજી પામ્યા છે.

—ખળવંતરાય મહેતા જન્યુઆરી ૧૭ થીના નુમરોથી આવશે. તેઓ ડોઝિસ ના આમળ પડતા કામ કરનારા ડોઝ ઇ. આર્કિટના હોદીઓની પરીસ્થીતી તો અભ્યાસ કરવા હજી છે. આ પ્રવાસ ૧૭મીથી ૭મી ફેબ્રુઆરી સુધી થશે. તેઓ માડાગારકર પણ જવાના છે.

—હોંની બે નવી લાખો ટન લોહાની ફેક્ટરીએ ૨૬મી જાન્યુઆરીથી શરૂ થશે. આ ફેક્ટરીએ દળર ટન લોહ એક દિવસમાં ઉત્પન્ન કરશે.

વિનોબાજીની રમુજ

વિનોબાજીને એક સભામાં કામળ માં લખીને ડેટલાક પ્રશ્નો પુછાયામાં આજી એમાં પહેલો સવાલ આવેલો હતો: 'શું તમે ભારતીય સંસ્કૃતિ માં શ્રદ્ધા ધરાવો છો?'

વિનોબાજીએ હસતાં હસતાં કહ્યું: 'જરા મારી શક્તિ-સુરત તો રેખો. અને નિશ્ચય કરો કે આ ભારતીય સંસ્કૃતિ છે કે વિલાપની સંસ્કૃતિ? સાંભળીને આખી સભા હસવા લાગી.

બીજો પ્રશ્ન હતો: 'તમે પગે ચાલના કેમ પુછો છો?' એનો વિનોબાજી મળતો જવાબ આપે છે: 'હું જે વિમાનમાં ધુધું તો માર કામ પણ દવામાં જ રહી જાય. પણ હું જમીન પર પગ રાખીને ધુધું છું, એટલે માર કામ જમીનમાં વધુ ઉડું નહ રહ્યું છે.

ત્રીજો પ્રશ્ન હતો: 'આપ કુખળા કેમ છો?' વિનોબાજી જવાબ આપે છે: 'મારા શરીરની માટી એજી કમી વખત મને માટી (બુદાન) ક્યાંથી મળે?'

પાઇન સ્ટ્રીટમાં મોટી આજી

ડરબનની પાઇન સ્ટ્રીટમાં આવેલી ઇંગ્રા દાસમની લોકડાની વખારમાં શનીવારે ૧૧મી વાગે એવોતુ એક તેલનું ડમ કાટવાથી આગ ફેલાઇ ગઈ હતી. આ આગે લગભગ ૧૫-૨૦ હજારનું વુંકયાન કર્યોતું જલાવાય છે. આગ લગભગ ત્રણ કલાકના સતત પ્રયત્ન પછી કાણુમાં લાવી શકાઇ હતી. અને ક્રેક રવીવાર સવાર સુધી જાંખાવાળા એ પાણી છાટયા કરતાં હતાં. ઇસા દાસમની પેટી ઘણી જુની અને જાળીતી ઘર જાંખવાનો સામાન વેચનારી છે. આગે એકદમ ભયંકર રૂપ લીધું હોવા છતાં ઇંધ પણ માનવીની જીવ દાની થવા નથી પામી. આમની જવાળા એ આકાશમાં ૮૦ ફુટ ઉચી ચડી હતી જ્યારે ધૂમાડો ૧૫૦ ફુટ ઉચો ગયો હતો.

ચા. જો. ૫૪૦૦ --- ટેલીફોન ૩૩-૫૯૨૦
ટેલીગ્રાફ એડરેસ: "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જે હા ની સ બર્ગ.

હોલસેલ અને રીટરલિ મર્ચન્ટ અને પ્રમોટર્સ

ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ સાસરી, દેશી માથામાં નાંખવાના ભત ભતના તેલો-અચરે, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટ્રાઇકર તથા ખીલ અનેક દેશી ચીજો છીકાયત બાવથી મળશે.

માથે બાંધવાની રીખન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાચેટા સીક્કની, રીખન અનેક રંગ, ડીબાઇન અને સાઈલમાં મળશે, હળ મંડપ અને મોટર શાલુખાવવા માટે જથ્થાબંધ રીખને મળી શકશે.

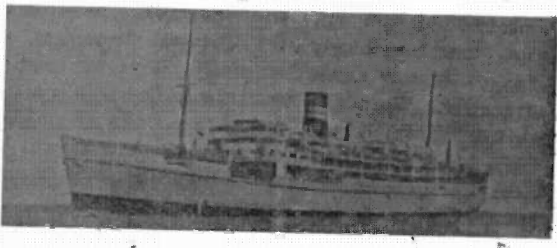
ખચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેક્ટની ટોપીઓ છીકાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ક્રોચર્સ મળશે.

ઠેકાણું : માખરો હોટસ (પ્રો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેલ્થ મેન્યુફેચરર.
ફોન : ૮૩૫-૭૬૬૨ પહેલે માળે,
બોક્સ પરપાઠ. માસ્ટર મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

બી-આઇ

મુંબઈ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર અમરા ૪થી ફેબ્રુવારી ૧૯૫૯માં આવશે. અને મુંબઈ ૧૦મી ફેબ્રુવારી ૧૯૫૯ના ઉપહશે.

મુંબઈ અથવા કરાંચીતું ભાડું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	જોરાક	વગર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૧૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:
શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.
ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

સામાજિક ખબરો

શિક્ષકોને ચર્ચાપત્રોને જવાબ

અધીપતિ,
ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

ત-ઈ. એ.ના તા. ૧૨-૧૨-૫૮ ના અંકમાં શ્રી નાનુભાઈ મણીભાઈ દેસાઈને 'ટા. ડિ.' સેવા સમાજને પ્રભો પત્ર' છપાયે છે. એ સંબંધમાં અમારે જણાવવું પડે છે કે એ પત્ર છાપતાં પહેલાં ને દરકાર રાખવી જોઈએ તે સ્પષ્ટ નથી.

એ 'પ્રુલ્કે પત્ર' વાચક વર્ગને ભરમાવનાર હોવાથી પ્રુલ્કાસે કરીએ છીએ:

ચર્ચાપત્રોએ શાળામાં આવવાની કે વસ્તુ સ્થિતિ જાણવાની કદિ દરકાર કે તરફી લીધી લાગતી નથી. ફક્ત પોતાની કલ્પનાથીજ મનઘવતા આલેખે કર્યા છે; અને એ આલેખો માટે જાગે શાળાના શિક્ષકો સંબંધી હોવાથી અમારે-શિક્ષકોએ એનો જવાબ આપવાની જરૂર પડી છે.

સાથે આફ્રિકાની જુદાં જુદાં સરેરાશો ત્યાંની સમાજ (કે સંસ્થા) તરફથી યજ્ઞરાતી શાળાએ આનગી પ્રયાસોથી ચલાવવામાં આવે છે. આ શાળાએને સરકારી મદદ મળતી નથી, શાળામાં બહુતા બાળકોની શીમાંથી જ શાળાને ખર્ચ ચલાવાય છે; આ શી નિયમિત આવે તો જ શાળા ચાલી શકે એ દેખીતું જ છે. 'શાંસવાલ હોંદુ સેવા સમાજ-જોહાનીસબર્ગ' તરફથી ચાલતી શાળા "શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય"માં પણ આજ કારણે બાળકો પાસેથી શી લેવાય છે. બાળકોના વાલીઓ પૈકી ઘણા દર માસે, શી આપે છે. તેમજ જેમનાથી શી ભરી શકાતી ન હોય તેવા વાલીઓ શાળા સમિતિને વિનંતી કરે છે તો તેમનાં બાળકોને આપી અથવા અર્ધો શી આપે છે. તેમજ જેમનાથી શી ભરી શકાતી ન હોય તેવા વાલીઓ શાળા સમિતિને વિનંતી કરે છે તો તેમનાં બાળકોને આપી અથવા અર્ધો શી માફ કરીને પણ શાળામાં બહુવા ફેવામાં આવે છે.

ને વાલીઓ શી ભરી શકે એવી સ્થિતિના હોવા છતાં શી ભરવામાં મેદરકારી ખતાવે છે, ને ધરાદા પુર્વક શી ભરતા નથી તેવા કેટલાક વાલી-ઓને વારંવાર તાકીદ કરી છતાં કંઈ જવાબ મળતો નથી; અને એ અથવા ત્રણ વર્ષની શી ચઢી મધ હોય છે

ત્યારે ન છુટકે વજીલને સોંપવાની અમને ફરજ પડે છે.

બાળકોની શી તથા બળેવ જેવા પ્રસંગોએ જનતા તરફથી મળતી ઉદાર મેટમાંથી શાળાની ખોટ પુરવામાં આવે છે. આને 'વેપારી પદ્ધતી' કહેવી એ તદ્દન ખોટું છે. શાળામાંથી સમાજે 'નફો' કર્યો છે એ કોઈ કદી ખતાવી શકે એમ નથી શાળામાં જો કંઈ જ શીખવાવું ન હોય તો આટલાં બધાં વાલીઓ પોતાનાં બાળકોને આ શાળા માં શું કારણ સર મોકલે છે? જળી 'જોઈએ તે કરતાં વધારે શિક્ષકો' એમને કેવી રીતે લાગે છે? આને શાળામાં લમમગ એક દબ્બર બાળકો આવે છે. એકેક ધોરણના ૩૦ થી ૪૦ સુધીના બાળકો અને ત્રણ ત્રણ વિભાગ કરવા પડ્યા છે. આવા ૨૪ વર્ગો માટે ૨૪ શિક્ષકો 'વધારે પડતા' કહેવાય ખરા!

સ્વદેશી શિક્ષકો બોલાવી શકાતાં નથી. શિક્ષકો માંથી જેઓ શાળા છોડી જાય તેમની જગ્યા પુરવા માટે, તેમજ બાળકોની સંખ્યા વધતી રહેવાથી વધુ શિક્ષકો માટે આ દેશ માંથીજ સુશિક્ષીત બાઇ-બહેનોમાંથી જેઓ શિક્ષક તરીકે જોડાવા રાજ હોય તેમને શિક્ષક તરીકે રાખવાની જરૂર પડે છે. આવા શિક્ષક બાઇ બહેનો પણ શાળામાં ને ટ્રેઇનડ અને અનુ-ભવી નરીશિક અને શિક્ષકો છે તેમની પાસે માર્ગદર્શન મેળવી લે છે. ચર્ચા પત્રોએ ફટલાક શિક્ષકોની બાધા સંબંધી ટીકા કરી છે, તે દેશમાં અમુક જગ્યાનાં કે અમુક સ્થિતિનાં શિક્ષકો છે માટે કલ્પના જ કરી લાગે છે. કારણ અમારી જાણમાં એવા કોઈ શિક્ષક આ શાળામાં નથી.

શાળાની સંખ્યા ભેદાં ફક્ત સમાજ ના મકાનમાં સમાવેશ થઈ શકતો નથી, તે માટે શાળાના બે વિભાગ કરવામાં આવ્યા છે; ને એ બીજો વિભાગ ફોર્ડસબર્ગમાં આવેલી ગવર્ન મેન્ટ શાળામાં ચલાવાય છે. આથી કેટલાક કલાસો બપોરના ચલાવાય છે. એ બંને સ્થળે દેખરેખ રાખવા માટે એક નરીશિક-ઈન્સ્પેક્ટર રાખવામાં આવ્યા છે; તેઓ અંગ્રેજી શાળામાં સવારે જઈ આવ્યા પછી બપોરે પુરતો સમય મેળવી શકે છે.

આ દિવસોમાં શાળાની વાષોક પરિક્ષા ચાલતી હતી બીજા દિવસની પરિક્ષાના પ્રશ્નપત્રો અંગે મુખ્ય શિક્ષક ને 'ભારત યારદા મંદિર'ના પ્રિન્સી-પાલને મળવાની જરૂર હોવાથી ત્યાં ગયા હતા. એટલે કે શાળાના જ કામકાજ અંગે ત્યાં જવાવું થવાથી તે ચર્ચાપત્રોને 'સવાત્રણ વાગ્યે રસ્તામાં' મળ્યા હતા. અને તે ને વચ્ચે કંઈ ચાતચીત મોડા યતા માટે મધ નહોતી, આ 'શાળા 'સમાજ' તરફથી ચાલે છે. એમાં સમાજના સર્વ વર્ગોમાંથી શિક્ષકો લેવાય છે. કોઈ 'યોગ્યતા' વાળા ઉમેદવારને બદલે હોંદુ એપાર્ટ-મેન્ટના ધોરણ પર વધુ ખ્યાન આપી અયોગ્ય શિક્ષકને લેવામાં આવ્યા હોય એવો દાખલો હજી સુધી બન્યો નથી.

શ્રી મો. જી. વિદ્યાલયનાં શિક્ષકો અને શિક્ષિકાઓ.

નવી શાળાનું વાસ્તુપૂર્જન

શનીવાર તા. ૧૭મીના ૩૨મનની કાકીખાવાડ હોંદુ સેવા સમાજના નવી શાળાના મકાનનું વાસ્તુપૂર્જન થયે. સમાજને મણીલાલ વાલજી શાળા અને કાકીખાવાડ હોંદુ હાથ રક્તનુ આલી શાન મકાન કરીક શાકીક-ટન પર બંધાયું છે. જાન્યુઆરી ૨૦મીથી શરૂ થતા નવા મેળવણીના વર્ષથી આ શાળાએ ઉધાડી સુકવામાં આવશે.

આભાર

કેપટાઉનનાં નરોતમભાઈ નાયુભાઈ ના સુપુત્રી કમળા બહેનનુ અકાળ અચાનક મૃત્યુ ૩૨મનમાં તા. ૪-૧૦-૫૮ના રોજે થયું હતું-કુટુંબને યથેલા દુઃખમાં અનેક બાઇ બહેનોએ દિલોસો આપ્યો હતો તેમનો તેમજ અંત્યેષ્ટિ પ્રાર્થનામાં. પંડીત શ્રી નરદેવભાઈ વિદ્યાલંકારના સહકાર માટે તેમનો, ૩૨મનનાં શ્રી મણીલાલભાઈ માવજીભાઈ અને લેડીરમીયનાં શ્રી મંગારામભાઈ, અને કેપટાઉનનાં અનેક બાઇ બહેનો કે જોઓએ આ દુઃખદ પ્રસંગમાં મદદ અને દીલાસો આપ્યો હતો તેમનો શ્રી નરોતમ ભાઈ અને તેમનાં ધર્મ પત્ની હાર્દીક આભાર માને છે. સ્વર્ગસ્થનો પાછળ કુટુંબીઓએ અને સંસ્થાએને બેટો આપી હતી.

અભિનવ સામાજીય

સામાજીયનું મુનિ સંતબાલજીએ કરેલું સંપાતર. આ પુસ્તક બહુ વાંચવા લાયક છે. કોમિટ શી. ૫-૬ પૌરોજ સાથે. Indian Opinion, Private Bag, Durban, Natal.

શુભ પ્રસંગો માટે બેટ!

સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ!

૧૭, ૨૨ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોટરી
- * લેડો
- * રસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

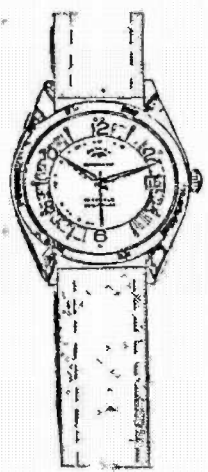
ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ, સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોર્ડસ ૫૬૮૮, ફોન ૬ ૮૩૫-૨૬૦૫.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

ફરેક જાતની અગરખતીઓ નવી કે "ત્રણ રોજ" જેટલે ઓધ પડીયા, અસોઠાદરખાર, સુખી રાણી, ચામેલી, હતા મંગેરાકર, વાંસંતી, કપ્પુ દરખાર વિગેરે. અમારા પ્રાઈસ્લીસ્ટ માટે લખો. (અમે ફક્ત હોંની બનાવટનીજ અગરખતીઓ રાખીએ છીએ.)

ખાસ ઓફર

થોડાક સીલકમાં રહી ગયેલ સુખખનો બદામી લીલા હલવો ૧૬-૦૦ રતલ ૨ નું ટીન
 " સુકો હલવો — ૮-૦૦ " ૧ " "

રોડેશીયાના ગ્રાહકોને સ્પેસીયલ ઓફર

લીલું આફ ૭ પેની રતલ	માલ બરોખર પેક કરી ચઢાવીશું.
લીલી હળદળ ૭ " "	
આંખા હળદર ૭ " "	
મોટી કળી વાણુ લસણ ૧/૨ રતલ નાની " " " ૧૦ પેની રતલ	ઓઠર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે.

અમે નીચેની વસ્તુઓ ઠાકરેકક હુપોઈ કરીએ છીએ. માલ સાફ અને કીફાયત બાવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :

રોડેશીયા, બદામ, એલચી, પૈવા, મમરા, સે-ટેડ સોપારી, કાચી સોપારી, રોડેલી સોપારી, ગોળ, આંબલી, કાચો, હોંમ, મસુર, ફરેક જાતની દાળો, અણુનો આટો, અડદનો આટો, પાણીવાળા નાળાંએર, વરીયારી, છર, લર્ચીંગ, ચેથી, રામ, અલ્ખો, સુવા, હોમેલ્, ઘાણા, ઘાણા દાળ, આખા મરચાં, નારીયેળનો છુકો, રાજમરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS (PTY) LTD.

Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
 81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
 Telegraphic Add. "BHAISONS"

રેકોર્ડ વેચાણ

ઇન્ડિયન રેકોર્ડનો હાલનો વેચાણ ભાવ એક રેકોર્ડની ૬ શીલીંગ છે.

શી.-વે.		શી.-વે.	
જમેલા	૫ રેકોર્ડ ૩૦-૦૦	દારતાન	૫ રેકોર્ડ ૩૦-૦૦
બુદુ	૫ " ૩૦-૦૦	લંકા દહન	૫ " ૩૦-૦૦
રેલ્વે પ્લેટફોર્મ	૫ " ૩૦-૦૦	સંગીતા	૫ " ૩૦-૦૦
સાગ્ગન	૪ " ૨૪-૦૦	મિલાપ	૪ " ૨૪-૦૦
મહાર	૪ " ૨૪-૦૦	હમલોગ	૪ " ૨૪-૦૦
ઓલાદ	૪ " ૨૪-૦૦	ખાજ	૪ " ૨૪-૦૦
કોશી હાથસ	૪ " ૨૪-૦૦	એક અલક	૪ " ૨૪-૦૦
મરતાની	૫ " ૩૦-૦૦	દલ્લા-ચુલ્લા	૫ " ૩૦-૦૦
પૂળ	૩ " ૧૮-૦૦	નોનવાન	૩ " ૧૮-૦૦
તરાના	૫ " ૩૦-૦૦	હરિ-દર્શન	૩ " ૧૮-૦૦

સુચના:—પાછળથી ઓર્ડર આપનારને રેકોર્ડ માટે નિરાશ થવું પડશે.

વી. પી. પોસ્ટેજ અને પેકીંગ ખર્ચ શી. ૭-૬.

મળવાનું ઠેકાણું :

ભારત મ્યુઝીક સલુન અને બુકસેલર્સ

૨૮૬ એ સ્ટ્રીટ, — ડરબન.
 (શાહ-બહાન સિનેમા સામે)

શ્રી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા હરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાન કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સૌરાબજ રૂસ્તમજ

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.
 ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.